

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΘΑΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59.
Ἐκαστον φύλλον τιμᾶται.
λεπτῶν 20

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΑΡΩΤΕΑ
Ἐν Ἑλλάδι. . . . Δρ. 10
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. . Φρ. χρ. 12

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Ἡ Φιλαρμονικὴ Κερκύρας, ὑπὸ Ἀθηνᾶς Ν. Σερεμέτη.
- Ἐσῶθι, εἰκὼν, ὑπὸ Ἀριστ. Κυριακοῦ.
- Ἡ ἡρωὶς τῶν Σπεσιῶν, ὑπὸ τῆς κ. Β. Μ. Ἐδμόνδς. Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ, ὑπὸ Α. Ἀρπατῆ.
- Περιγραφή τῆς φράντσας, κατὰ τὸ 1720, ὑπὸ Γερμανικῆς τοσεμπῆ Μεχμέτ Ἐρέντη. Ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ (Συνέχεια).
- Ἡ δικαιοσύνη τοῦ Καλίου, ἀραβικὸν ἀνέκδοτον, ὑπὸ Σ. Χωνοῦ.
- Λουκᾶς Γκάρτσια, διήγημα Fernan Caballero. Μετάφρασις *** (τέλος).
- Εἰδήσεις τῆς Ἐβδομάδος. Ἐγχώρια.—Ἐξωτερικά.— Ἀρχαιολογία.—Φιλολογία.—Καλλιτεχνία.
- Ἰδιαιτέρως Γράμματα.
- Νέα Βιβλία.

Η ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Σεμνή και συγκινητική ἑορτὴ ἐτελεῖτο τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας ἐν Κερκύρα, ἀλλὰ τὴν σημασίαν αὐτῆς, ὅση και ἂν θεωρηθῆ μεγάλη βραδύτερον, εὐάριθμοι εἶνε οἱ δυνάμενοι νὰ ἐνοήσωσι. Διὰ τοὺς πολλοὺς αἱ Μοῦσαι εἶνε ἄγνωστος ἐτι θεός, τὴν δὲ παλινοστην αὐτῶν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ πατρίδι, ὀλίγοι ἔχαιρέτησαν πρὸ πεντήκοντα ἐτῶν και οὐχὶ πάντες ἀναμιμνήσκονται σήμερον. Ἡ δὲ ἐν Κερκύρα πανηγυρισθεῖσα πεντηκοστὴ ἐπέτειος τῆς ἰδρύσεως τῆς Φιλαρμονικῆς Ἐταιρείας, οὐδὲν ἄλλο ἀναμιμνήσκει ἢ τὴν ἐπίσημον ἐπανάληψιν τῆς πάλαι λατρείας τῶν θεοτήτων, μετὰ παρέλευσιν μακρῶν και σκοτεινῶν αἰώνων.

Εἶνε ἀληθές, ὅτι και πρὸ τοῦ 1840, ὅπως οἱ διωκόμενοι χριστιανοὶ, συνήρχοντο τινες ἐν γωνίαις και παραθύροις, ἵνα ἀποδώσωσι τὴν δέουσαν λατρείαν εἰς τὴν ἱερὰν τέχνην. Τρεῖς ἢ τέσσαρες μόλις, ἐν ἀποκέντρῳ θαλάμῳ ἰδιωτικοῦ οἴκου, μακρὰν τοῦ θυροῦ και τῆς ζωῆς, ὡς σταυρόν, εἰκόνα, ἢ ἀγαλμάτιον παλαιᾶς θεότητος, περιεκύκλουν μικρὸν και ταπεινὸν κλειδοκύμβαλον και ἐκ τοῦ ἤχου τῶν πλήκτρων αὐτοῦ ἐζήτουν χρησμούς. . . . Ἦσαν δὲ φαίνεται αἰσιοὶ οἱ χριστιανοί, διότι τὴν τριακοστὴν πρώτην Αὐγούστου τοῦ 1840 ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἐδιπλασιάσθη και οἱ ὅπαδοί τῆς διωκομένης θρησκείας, ἔθεσαν τὰς βάσεις τῆς νέας ἐκκλησίας τῶν. Ὑπὸ τὴν προστασίαν δὲ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου και τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος, ἰδρύθη τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡ Φιλαρμονικὴ Ἐταιρεία Κερκύρας.

Ἐκ τῶν πρώτων αὐτῆς ἰδρυτῶν, τρεῖς μόνον ἐπιζῶσιν, ὁ Εὐντας, ὁ Καλλονᾶς και ὁ Καβάσιλας. Ἐστάσαν γλυκεῖαι αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τῶν, εὐλογημένη δὲ ἡ μνήμη τῶν λοιπῶν συναγωνιστῶν τῶν, ὧν εἶνε ζηλευτὸν μνημόσυνον, ἢ ἐν χορδαῖς και ὄργάνοις τελεσθεῖσα ἑορτὴ.

Θρησκευτικοὶ λόγοι ἐπετάχυναν ἴσως τὴν ἰδρυσιν τῆς ἑταιρείας, καταστήσαντες τολμηροτέρους και αὐξήσαντες κατ' ἀριθμὸν τοὺς κεκρυμμένους τῆς μουσικῆς λατρευτάς. Οἱ Κερκυραῖοι ἦσαν τότε δούλοι τῶν Ἀγγλων, και ὁ διαμαρτυρούμενος Ἀρμολογιστὴς ἀπηγόρευεν ἡμέραν τινὰ εἰς τὴν στρατιωτικὴν μουσικὴν νὰ συνοδεύσῃ τὴν λιτανεῖαν ὀρθοδόξου Ἁγίου. Ἀλλὰ τὸ παράπονον τοῦ Ἁγίου, και τοῖς ἐκδηλωθέν, δὲν διήρκεσεν ἐπιμακρὸν ἰδρυθῆ ἡ Φιλαρμονικὴ, κατήρτισεν ἴδιον μουσικὸν θίασον και εἰς τὸ πείσμα τῆς προτεστάντικῆς ἀπαγορεύσεως, ὁ πολιούχος τῆς Κερκύρας Ἅγιος και Προστάτης ταχέως ἐπανέφυρε πλειότερα τῶν ὄσων ἀπώλεσεν.

Ἡ ἀντίδρασις αὐτῆ ἐφανάτισε πολλοὺς μεταξὺ τῶν πρώτων μελῶν τῆς Ἐταιρείας, πολλοὶ προσῆλθον ἐκ τῶν τὰ πρῶτα φερόντων ἐν τῇ νήσῳ. Τὰ ἐπισημότερα ὀνόματα ἐνεγράφησαν ἐν τῷ μητρώῳ αὐτῆς, δὲν παρήλθε δὲ πολὺς καιρὸς και τὴν αὐτὴν ἐξεδήλωσεν ἐπιθυμίαν ὁ μέγας τῶν νήσων ἁρμολογιστὴς, λόρδος Στόρτζ, ἐπίτιμος μάλιστα πρόεδρος γενόμενος. . . .

Ἐκ πανηγυρικοῦ τεύχους ἐκδιδόμενου κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας, ἐπὶ τῇ πεντηκοταετηρίδι και περιλαμβάνοντος «Τὰ κατὰ τὴν Φιλαρμονικὴν Ἐταιρείαν ἀπὸ τῆς συστάσεως μέχρι τῆς σήμερον» * πολλοὶ θὰ γνωσθῶσι περίεργοι πληροφοροὶ περί τῆς ἱστορίας τοῦ εὐεργετικοῦ σωματείου, οὗτινος ἢ ἐπήρεια ἐν τῇ συγχρόνῳ και τῇ μελλούσῃ παρ' ἡμῖν μουσικῇ, εἶνε ἀναμφισβητήτως μεγάλη και μοναδική, καθότι ἐκείθεν, ὡς ἀπὸ στολοὶ τῆς Τέχνης, ἐξῆλθον πάντες σχεδὸν οἱ παρ' ἡμῖν διαφημιζόμενοι μουσικοὶ και ἔφερον ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι τὴν τρεμοσβύουσαν μὲν ἐτι λαμπάδα τῆς τέχνης, ἀλλὰ προωρισμένην βεβαίως νὰ παραγάγῃ τὸ γλυκὺ φῶς, ὅπερ οἱ διδάσκαλοι τῶν ἐπόθησαν. Ἐκ τῶν τεύχους τοῦτου καταφαίνεται ἡ προστασία, ἢ, ἐκπαλὶ ἐξαιρέσει ποιούμενος διὰ τὴν μουσικὴν, ὁ ἀδιάφορος διὰ τὰς ἄλλας ὥραιας τέχνας ἱερὸς κληρὸς, παρέσχεν εἰς τὴν Φιλαρμονικὴν, διαφιλείς ἀποκομιζῶν τῆς προστασίας τοὺς καρπούς, ἀφοῦ τόσα ἐκκλησιαστικὰ ἄσματα και θρησκευτικὴ μουσικὴ ἀνέθαιλον ἐκ τῆς ἐπιμελῶς καλλιεργηθέντος κήπου.

* Ὑπὸ τοῦ κ. Σ. Παπαγεωργίου καθηγητοῦ.

Εὐθὺς ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔτους, ἡ Ἐταιρεία ἰδρύσει σχολεῖον μουσικῆς, οὗ τριάκοντα και τέσσαρες μαθηταί, ἀποτελοῦντες τὸν πρῶτον ἑλληνικὸν μουσικὸν θίασον, μετέσχον τῇ 11 Αὐγούστου 1841 τῆς ὀρθοδόξου θρησκευτικῆς τελετῆς. Βραδύτερον βραβεῖα ἀπενέμοντο τοῖς ἀριστεύουσιν, ἀτίνα ἰδίᾳ χειρὶ ὁ ἁρμολογιστὴς ἀπένεμε, κατόπιν δὲ και διαγωνίσματα προεκνήρυσσοντο, ὧν τὰς δάφνας ὁμογενεῖς ἔδρεψαν καλλιτέχναι.

Και ἐκ τῆς σύγχρονος ἑλληνικῆς μουσικῆς δύναται νὰ ἐπιδειχθῇ καλὰ τινα ἄνθη, εἰς τὴν Φιλαρμονικὴν ὀφείλεται τῶν πλείστων ἡ καλλιέργεια και ἡ ἀνάδειξις. Παράδειγμα τὰ ἔργα τοῦ Εὐντα, τοῦ Ροδοθεάτου και τοῦ Σαμάρα, οἵτινες ὑπῆρξαν ἐκ τῶν ἰδικῶν τῆς παράδειγμα οἱ ἐπισημότεροι ἄλλοι μουσουργοὶ και διδάσκαλοι και ἁρχιμουσικοὶ, οἵτινες ὑπῆρξαν ἐκ τῶν μαθητῶν τῆς οἱ πλείστοι.

Ἐκ τοῦ προμνημονευθέντος τεύχους θὰ μάθῃ τὸ κοινόν, και ὅποιας ἄλλας παρέσχεν ὑπηρεσίας ἡ Φιλαρμονικὴ, ὑπὸ τῆς ἐθνικῆς και ὑπὸ ἄλλας ἐπέψεως. Ὅτε ἡ Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἰονίου κράτους ἐδημοσίευσεν τὸν λόγον, ὃν ἐπὶ τῇ ἀπονομῇ τῶν βραβείων τῆς ἐξεφάνει ὁ Ἕλλην φιλόσοφος Πέτρος Βράβλιας, ὅτε 17 τῆς ἑταιρείας μαθηταὶ ἐγίνοντο εὐπρόσδεκτοι και κατετάσσοντο εἰς τὰς μουσικὰς τῆς ἐν τῇ Μεσογείῳ Ναυτικῆς μοίρας, ὅτε ὁ ναύαρχος Πάγερ εὐχαριστῶν ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ του ὡς μέλους ἔγραψε: «Καίτοι γε ἀλλότριος μὲν κατ' ἔθνος, εἰμὶ δὲ πᾶνυ συγγενῆς τῇ μουσικῇ και μάλιστα φιλέλλην τῇ καρδίᾳ», ὅτε καθωρισμένης τῆς στολῆς τῶν μουσικῶν, τὸ ἑλληνικὸν κυανόλευκον, ὅπερ εἶχεν ἐκλεχθῆ ὡς ἐμμεσὸς τις διαμαρτυρησίας κατὰ τῆς ἀγγλικῆς προστασίας καταδικάζετο νὰ μεταβληθῆ εἰς ἐρυθροκύανον, ὅτε ὁ μουσικός τῆς ἑταιρείας θίασος καλούμενος εἰς γείτονας νήσους ἐκίνε τὴν ἀμιλλαν ἐν αὐταῖς πρὸς καλλιέργειαν τοῦ μουσικοῦ αἰσθηματος, καλούμενος δὲ εἰς ξένας χώρας, ἰταλικὰς μάλιστα, διεδήλου τὴν ἐν τῇ μουσικῇ ἑλληνικὴν πρόοδον — τί ἄλλο ἐξετέλει ἡ Φιλαρμονικὴ ἢ ἐθνικὴν τῶντι ἀποστολήν;

Κατὰ τὰ πενήκοντα ἔτη τῆς ζωῆς αὐτῆς ἡ ἑταιρεία μετ' ὄλον τὸν φιλότιμον τῶν Κερκυραίων ἐνθουσιασμόν δὲν ἐβιάζε πᾶντοτε ἐπὶ ῥόδων ἴσως μάλιστα ἐπὶ ἀκανθῶν πρὸ πάντων ἐβιάζον οἱ διευθύνοντες αὐτὴν, ὡς πάντες οἱ ἀφιερῶντες τὴν ζωὴν τῶν εἰς κατισχυσιν ἰδεῶν ξένων πρὸς τοὺς πολλοὺς και ἀκατανοήτων. Φιλανθρωπικὴ οὐδέποτε ἐθεωρήθη παρ' ἡμῖν ἡ ὑποστήριξις τῆς ἐξημερῶσης τὸν ἄνθρωπον μουσικῆς, ἐνῶ δὲ μεγαλοπρεπῆ νοσᾷ κληροδοτοῦνται εἰς παντοειδῆ ἄλλα, ἰδρύματα, ἐκείνο ὅπερ τόσην ἐπίσης εἶχεν ἀνάγκην συνδρομῆς σπανίως

ΕΣΩΘΗ.....

(ΕΙΧΩΝ)

A.

Η νεανία άσθενει. Παρά την κλίση αυτής, με κάτωρα εκ της συγκινήσεως πρόσωπα ιστάμενοι, οι γονείς, οι αδελφοί και ο μνηστήρ, κυκλοῦσιν έναγωνίως τόν ιατρόν, όστις κρατών τώ ωρολόγιόν του ανά χείρας, κλίνει περιφροντις υπεράνω της άσθενους την πολιότριχα κεφαλήν του, παρακολουθών μετ' ενδιαφέροντος έκάστην κίνησιν, έκαστον στεναγμόν της νοσούσης παρθένου.

Με όφθαλμούς πλήρεις δακρύων, οι τάλαιπυροι γονεῖς ἀτενίζουσι τήν ώχράν θυγατέρα των, ης τό κάλλος, τήν νεότητα, τήν δροσερότητα, άμειλικτος προσέβαλεν ή νόσος, καταστήσασα άγνωριστον τήν ώραιάν κόρην. Παρέκει τήν θρηνηή άπαρηγόρητος ό μνηστήρ, όστις, έρριμένος έπί του άνακλιτρου, καλύπτει διά τών χειρών τώ πρόσωπόν του, μάτην προσπαθών ν' άπυκρύψη τά δακρύά του, άτινα κυλιόνται βραδέως έπί τών ώχρών παρειών του.

Όλίγον άπωτέρω ιστάμενοι οι αδελφοί της νοσούσης, ρίπτουσι ικετευτικά βλέμματα πρός τόν ιατρόν, όστις ύπωχρος, κρύπτων τήν συγκίνησίν του, υπό ψυχράν προσποιημένην σοβαρότητα, κρατεί πάντοτε εις τās χείρας τώ ωρολόγιόν του, και άτενίζει τήν άσθενή, άναμένων τώ άποτέλεσμα, τού πρό μικρού δοθέντος, τελευταίου φαρμάκου...

Παχία βαθύχροα παραπετάσματα, άφ' ύψηλού κατερχόμενα καλύπτουσι τά μεγάλα παράθυρα τού δωματίου, ένφ σκιάφως μελαγχολικόν έπικρατεί. Μία ήλιακή ακτίς, διά τινος τών παραπετασμάτων, εισωροῦσα έν τώ δωματίφ, φωτίζει μικράν παρά τήν κλίσην της άσθενους τράπεζαν, έφ' ης διακρίνονται έν άταξίη, φιάλαι, κυτία έπιμήκη, στρογγύλα, τετράγωνα, πάντα πλήρη φαρμάκων, ών ή δριμύεια όση πληροί τώ δωματίον.

Υπεράνω της κλίνης της άσθενους, φωτιζόμεναι υπό τού άμυδρού φωτός κανδήλας κρέμονται αι εικόνας τού Έσταυρωμένου και της Παναγίας, ης οι όφθαλμοί, πρός τά κάτω νεύοντες, άτενίζουσι τρόπον τινά μελαγχολικοί και συμπαιθείς, τήν ύπ' αυτούς θλιβεράν εικόνα...

Η άσθενής, με τήν ώχρότητα τού θανάτου έπί τού πρόσωπου, με κοίλας τās παρειάς, με ήμικλεισμένους τούς όφθαλμούς, άκίνητη έπί της κλίνης της, κεκαλυμμένη διά λευκών σινδώνων, υπό τās όποιās διαγράφεται τώ άσθενές σώμά της, ένφ ή ώραια κεφαλή της στήριζεται έφ' άπαλών προσκεφαλαίων, έπί τών όποιών άπλούται λευμένη ή κόμη της, μακρά και μέλαινα, έν αντίθεσει πρός τήν χιονώδη λευκότητα τών προσκεφαλαίων.

Ο ιατρός, πρό ένός τετάρτου σιωπῶν. Κεκλιμένη τήν κεφαλήν του υπεράνω της άσθενους έχων εξετάζει περιφροντις αυτήν, ένφ περίξ του οι συγγενείς της κόρης θρηνοῦσαν έν σιγή και πάσχουσι, μή τολμῶντες

ν' άνακοινώσωσιν άλλήλοις, τούς πόνους και τās άλγηδόνας των.

Έν τώ δωματίφ, σιγή θανάσιμος έπικρατεί! Νομίζει τις, ότι ό θάνατος, ψυχρός, ζοφερός, άποτρόπαιος, ένεκαθιδρύθη έν τώ παρθενικῷ έκείνω θαλάμφ, όν πρό τινων ημερών, έπλήρου χαρῆς και εὐθυμίας, διά τών άφελών και τών παιδρών γελώτων της, ή ώραια νεανία, ήτις νῦν άκίνητος, ώχρά, ήμισθανής σχεδόν, άναμένει έπί της κλίνης — ώς έπί βιωμού θυσίας — έν μαρτυρικῇ ύπομονῇ τόν θάνατον....

Αἴφνης ό ιατρός, στραφεῖς πρός τούς παρ' αὐτῷ ισταμένους συγγενείς της κόρης, τοίς έψιθύρισε σιγά, διά φωνῆς τρεμούσης εκ συγκινήσεως:

— Μετά πέντε λεπτά θα σās έίπω, άν ή άσθενής θα σωθῇ...

B.

Μετά πέντε λεπτά!! Μηχανικῶς ό μνηστήρ της κόρης, ώραιος νεανίας, άγαπών παραφόρως αυτήν, άνέσυρε τώ ωρολόγιόν του και έρριψεν έπί αὐτοῦ τά βλέμματά του.

Ητο τετάρτη παρ' έντε λεπτά... Πάντες τότε έπλησίασαν τόν μνηστήρα, και έρριψαν τά βλέμματά των έπί τού ωρολογίου, όπερ έκράτει οὗτος έν άγαλματώδει άκίνησι.

Συνέχοντες τήν άναπνοήν των, ώχρότεροι ή πρότερον, πλησιέστατα άλλήλων έυρίσκόμενοι, παρηκολούθουν έν άγωνίη τήν πάροδον τών πέντε λεπτών, μετά τά όποια, ή θα έχανον διά παντός ό,τι προσφιλέστερον είχον έπί της γῆς, ή θα έπανέκτων έκείνην, ήν βραδέα και καταστρεπτικῇ νόσος άφήρηπαι έν από τās άγκάλας αὐτών.

Οὐδείς ώμίλει... Ποσάί όμως μυστικά προσευχαίθ' άνήλθον τῇ στιγμή έκείνη πρός τόν Πλάστην...

Πέντε λεπτά!! "Α! πόσον βραδέως παρέρχεται ό μετροῦμενος χρόνος!

Τώ ωρολόγιον έδεικνυεν ήδη τήν τετάρτην ώραν, όποτε ό ιατρός εκινήθη όλίγον, έπλησίασε τήν άσθενή, και κύψας έπί αὐτης έθεσε τώ οὖς του έπί τού στήθους της και ήκροάσθη. Η κρίσιμος στιγμή έπλησίασε.

Πάντες εκινήθησαν εκ της θέσεως των, και άκουσίως των έπλησίασαν τόν ιατρόν, μία λέξις τού όποιου ήρκει νά τούς βυθίση εις πένθος αἰώνιον, ή νά τούς πληρώση εὐφροσύνου χαράς.

Ο ιατρός ήγέρθη, παρατηρών πάντοτε τήν άσθενή. Έστη πρός στιγμήν άμφιπέριπων. Εἶτα όμως έστράφη μετ' όρμῆς πρός τούς περι αὐτόν συγγενείς της κόρης, και έπιδεικνύων αὐτοίς πρόσωπον παιδρῶν, έφώνησεν έν χαρῆ: — Έσώθη!

Στεναγμός άνακουφίσεως εξήλθεν άφ' όλων τά στήθη, και ψιθυρος χαρῆς ετάραξε τήν σιγήν τού δωματίου.

Με παιδρα πρόσωπα παρετηρήθησαν πρός στιγμήν άφωρον. Εἶτα δέ, έν χαρῆ έρρίφθησαν εις τās άγκάλας άλλήλων, και άνεφώνησαν πάντες:

— Έσώθη... Έσώθη...

ΑΡΙΣΤ. Ν. ΚΥΡΙΑΚΟΣ

Άπειλομεν μίαν επανόρθωσιν εις τήν επάν μήμην της Μπουμπουλίνας, άφ' ότου τώσον σκληρώς έχαρακτήρισεν αὐτήν έν τῇ Έβδ.ο μ. α. δ. ε. Δρ Χάου, ταύτην δέ παρέχει έτερος ένός αὐτης θαυμαστής, γυνή μάλιστα, ή φιλέλληνη ποιήτρια και συγγραφεύς, φίλη δέ προσφιλής της Έβδ.ο μ. α. δ. ο. κ. Β. Μ. Έδμόνδς ώραιαν δημοσιεύσασα σκιαγραφίαν της έξοχου φρενίδος έν τῷ Woman's World τού Λονδίνου, ήν και δημοσιεύσαμεν έν μεταφράσει. Καίτοι δέ ή μελέτη αὐτή, υπό ιστορικῇν έποχὴν ήδύνατο νά παρουσιάση τρωπῆ τινα μέση, έν τούτοις πῶσα Έλληνική καρδιά θα αισθανθῆ εὐγνωμοσύνην πρός τήν διαπρεπή λογιάν, ήτις μοχθεῖ νά καταστήσῃ γνωστάς τās ώραιότερας σελίδας της ήμετέρας ιστορίας εις τά έκάστην πενήκοντα έκαστομύρια τών άναγνωσκόντων τήν γλώσσαν, ήν τώσον γλαφυρώς γράφει.

Η ΗΡΩΙΣ ΤΩΝ ΣΠΕΤΣΩΝ

Αἱ Σπέτσαι, ή μικροτέρα νήσος τού Έλληνικού άρχιπελάγους, κείται παρ' τόν Αργολικόν κόλπον, εις άπόστασιν δύο ή τριῶν μιλίων από της Πελοποννήσου, και εἶνε έντελῶς άπρόσβλητος υπό τών έν ώρῶ χειμῶνος έπικρατούντων έκείσε βορείων ανέμων. Οὐδέν έχουσα θέλητρον διά τόν μή φροντίζοντα περί των κατά θάλασσαν έπιχειρήσεων περιηγητήν, δέν συχνάζεται πολύ υπό ξένων. Τά προϊόντά της εἶνε δύο: Ναῦται και Πλοία. Στερείται παντελῶς έξοχῶν και άρχαιοτήτων, και έχει μήκος έν τριῶν και ήμισσοῦ μιλίων, πλάτος δέ τώ ήμισυ τούτων περίπου.

Έν αὐτῇ υπάρχουν ολίγα δένδρα και άμπελώνες και οι κάτοικοι καλλιεργοῦσι λαχανικά τινα πρός ίδιαν αὐτῶν χρῆσιν. Έκ τούτου δέ δικαίως οὗτοι δύνανται νά καυχῶνται, ότι ή νήσος των ύπερτερεῖ κατά τήν ευφορίαν της γείτονος Έγδαρς. ήτις καιτοι διπλασία των Σπετσῶν κατά τώ μέγεθος, εἶνε άπλοῦς βράχος έν μέσω της θαλάσσης, έφ' ου άναγκάζονται νά κομίζωσι τώ χῶμα εκ της παρακειμένης Ήραρς, ίνα τώ μεταχειρίζονται διά τούς ευαριθμούς έν αὐτῇ κήπους, έν οἷς δι' άρτύτων μόχθων μόλις κατορθοῦσιν αι νησιῶται νά παραγάγωσι μικράν ποσότητα λαχάνων. Κατά τά λοιπά αι δύο νήσοί εἶσιν έντελῶς ὁμοιαί. Η ναυτιλία εἶνε ή μόνη των άσχολία και αι ζωτροφία των εἰσκομίζονται άλλαχθῶν. Η Πελοπόννησος, τας διδῆι τώ κρέας, τās όπωρας και τά λαχανικά. Η Ρωσία και ή Τουρκία τας προμηθεύει σίτον και άλευρον τά δέ λοιπά χρεώδη εἰσκομίζονται εκ Ίταλίας, Γαλλίας, Αυστρίας και Αγγλίας. Συνεπῶς τά ήθη και έθιμα τών κατοίκων εἶσι πάντῃ ὁμοιαί. Αλλ' αι σελίδες αὐται άποβλέπουσι μόνον τās Σπέτσας, τήν νήσον έν ή εξῆσε μία εκ τών διασημοτέρων γυναικῶν τού υπέρ άπελευθερώσεως Έλληνικού άγώνος.

Σήμερον αι μικραὶ Σπέτσαι κέκρηται πλέον τών έκάτων μεγάλων πλοίων, δηλαδή σχετικῶς μεγάλων, διότι εἶνε μεγαλητέρας τών τριακοσίων ή τετρακοσίων τόνων χωρητικότητος, άφοῦ ή ταχύτης εἶνε ό κυριος σκοπός έν τῇ κατασκευῇ των. Τό συνθέσπερον αὐτῶν φορτίον εἶνε ό σίτος, δν μετακομίζουσιν εκ Δουνάβεως και Βαλτικῆς, εις τούς λιμένας της Μεσογείας. Οι πλοίαρχοι τών σκαφῶν τούτων εἶνε συνήθως και οι ιδιοκτῆται των αὐτοί δέ οι ιδιοι και έπιστατοῦσιν εις τήν κατασκευήν των. Παρ' αὐτοίς ή ήμερα καθ' ήν πρόκειται νά καθελκυθῆ νέον τι

πλοῖον, θεωρεῖται ως ήμερα εορτής. Αἱ σύζυγοι και αι θυγατέρες εργάζονται καθ' ὄλην τήν προηγουμένην νύκτα, παρασκευάζουσαι και τηγανίζουσαι δι' έλαιου τά μάλλον δύσπεπτα εκ τών πλακοντιῶν, άτινα σῦγγενται εκ άλεύρου, ὡν και σακχάρους άφθόνου, έρραντισμένων διά μέλιτος, όπερ στάζει πανταχοῦ έφ' ὅσον διαμοιράζονται ταῦτα, οὐχι διά φειδωλῆς χειρός, πρός τώ παριστάμενον πλῆθος.

Η οικογένεια και οι συγγενείς τού πλοίαρχου ένδύνονται άπάντες τά εορτάσια ένδύματα των. Ο Ιερεύς εὐλογεί τώ πλοῖον, όπερ άμέσως ὀλισθαίνει εὐθύμως πρός τώ ὕδωρ, καταστόλιστον εκ σημαίων. Η τελετή συμπληροῦται διά τινος έθιμου, τηρουμένου έτι και νῦν, καθ' οἱ συγγενείς και φίλοι τού πλοίαρχου λαμβάνοντες αὐτόν τόν ρίπτουσαν εις τήν θάλασσαν, έν μέσω έπευφημιῶν και κυματιζόντων ρινομάκτρων, ίνα δείξωσιν, ότι εἶνε πρόθυμος νά συμμεριθῆ τήν τε καλήν και κακήν τύχην τού πλοίου και τού πληρώματός του. Απασα ή φιλοδοξία τών Σπετσιωτῶν συνίσταται εις τώ νά γίνωσιν πλοίαρχοι και οι παῖδες των θεωροῦσιν ως εὐτυχῆ ήμεραν τήν ήμεραν, καθ' ήν παραληφθῶσιν ως ναυτάπαιδες.

Έφ' ὅσον χρόνον οι άνδρες εὐρίσκονται έν ταξείδιφ, αι γυναῖκες πλύνουσι και ζέουσι και καθαρίζουσι, εργασία ήτις δέν παύει ποτέ παρ' αὐταίς ως και παρ' ταίς Όλλανδατς. Όταν δέ πλέον πλησάζῃ ό καιρός, καθ' ὅν περιμένεται ό οικοδοσότης, ή οικία του υποβάλλεται εις έκτακτον καθαρισμόν συνιστάμενον εσωτερικῶς μέν εις πλύσιμον εκτενέσιμον από στεγῆς μέχρις υπογείου ίαν ὑπάρχη τοιοῦτο, εξωτερικῶς δέ εις τήν άπολύκανσιν διά τιτάνου.

Αφ' ου περατωθῆ οὗτος ό γενικός καθαρισμός, εξέρχονται εις τῆς κρύπτης των οι Τουρκοί τάπητες και ό λοιπός στολισμός της οικίας, συγκείμενος εκ ύαλικῶν, εἰκόνων (πλοίων βεβαίως) κτλ. Αἱ γυναῖκες περιβάλλονται τά καλλίτερα των φορέματα και κοσμητήρια, και διατελοῦσιν έν προσδοκίῃ, διότι... δέν θα φέρῃ ό σύζυγός των ὀλοκληρικῆν δι' αὐτās εσθήτα, ή τούλάχιστον άλλα ὕαλικά, ή ίσως καμμίαν ώραιάν τράπεζαν;

Κατά τās άρχάς τού αἰῶνος τούτου, οι νησιῶται άπέκτησαν μεγάλας περιουσίας, άς εκέρδισαν λαμβάνοντες μυθώδεις ναυλους, ίνα διασπῶσι πολιορκίας και εισέρχωνται έντός άποκεκλεισμένων λιμένων. Διεκινδύνευσαν, εἶνε άληθές, αλλ' έγειναν πλούσιοι και εκρυσαν τούς θησαυρούς των έντός έπί τούτου δεξαμενῶν κατεσκευασμένων υπό τās οικίας των. Πῶσον έχρησίμευσαν οι θησαυροί οὗτοι, όταν επήλθεν ή ήμερα τών δεινῶν...! Δι' αὐτῶν κατορθώσαν νά μεταβάλλωσιν τά έμπορικά των πλοία εις πολεμικά, και τά κατορθώματα τών άνδρειων, οἴτινες τά εκυβέρνων, περιήλθον άθάνατα εις τήν ιστορίαν. Η μικρά νήσος τών Σπετσῶν δύναται νά υπεργρανευθῆι διά τώ υπ' αὐτης διαδραματισθέν μέρος κατά τόν άγῶνα! δύναται δέ νά υπερφανευθῆι και δι' άλλα τι, καιτοι πολλάκις έπισκιασθέν υπό της δόξης ιθαγενῶν έπιφανῶν ὀνομάτων. Τούτο εἶνε, ότι έν

αὐτῇ εξῆσε και άπέθανεν ή Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα, ή ήρωίς τών Σπετσῶν. Η Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα, ης τώ δεύτερον ὄνομα προέρχεται εκ τού δευτέρου της συζύγου, ὕπερτε τās ταλαιπωρίας και τās παθήματα τού Ιωβ. Τούτο, ίσως, δέν ήτο σπάνιον κατά τήν εποχήν, καθ' ήν εξῆ έκαστοντάδες και χιλιάδες άλλων γυναικῶν υπέστησαν τά αὐτά και πλείονα. Αλλ' ή διαφορά μεταξυ τούτων και εκείνης εἶνε, ότι καιτοι γυνή, έπέκλεισε δι' άκαταμαχῆτον δραστηριότητος έναντιῶν τών δυστυχημάτων, άτινα τήν παρηκολούθησαν έν τῇ ζωῇ, και δέν τήν εγκατέλειψαν μέχρι τού τάφου, χωρίς νά δυνηθῶσι, καθ' ὅλα τά φαινόμενα, νά καταβάλωσι τήν άτρόμητον ψυχήν της, ή νά μειώσωσι τόν άτελεῦτητον πατριωτισμόν της. Δέν ήτο Σπετσιώτις ή Μπουμπουλίνα, άλλως θα έθεωρεῖτο ως μία εκ τών άπειρων άποδείξεων της ιθαγενούς άνδρείας της άφύρου ταύτης νήσου, τού έν μέσω της θαλάσσης βράχου τούτου. Εἶχε γεννηθῆ τούναντιον έν τῇ πόλει, τῇ μάλλον εὐνοηθεῖση υπό της φύσεως έν τῷ κόσμφ τούτφ.

Η θυγατήρ τού Σταυριανοῦ Πινότση, όστις καταδιωχθείς υπό της Τουρκικῆς Κυβερνήσεως άπέθανεν εκ τών κακουχιῶν έν τινι φυλακῇ της Κωνσταντινουπόλεως, δέν ήδύνατο νά εὐρη τήν ευτυχίαν έντός τών χρυσῶν πυλῶν της πόλεως ταύτης. Ο πραγματικός της βίος, ό μόνος κατάλληλος διά φύσιν, οἷα ή ιδική της, θα ήρξατο άναμφιβόλως από τού πρώτου γάμου της μετά τινος άνδρείου Σπετσιώτου ναυτικού. Ο πρώτος της οὗτος σύζυγος, ό Δημήτριος Γιάννουζας, εξῆσε άρκετά ίνα γείνη πατήρ τριῶν υἱῶν, πλῆν ένσκήφαντος κεραινοῦ έπί τού πλοίου του άπωλείσθη μετά τού πληρώματός του κατά τήν Μεσόγειον. Η Λασκαρίνα διήλθε τέσσαρα έτη έν χρεῖα, αλλ' υπέκυουσα εις τās παρακινήσεις τών συγγενῶν της έλαβε σύζυγον τόν Δημήτριον Μπουμπουλην, όστις ήτο επίσης Σπετσιώτης και κατά συνέπειαν επίσης ναυτικός. Ηδη προσετέθη εις τώ ὄνομα της Λασκαρίνας, και τώ της Μπουμπουλίνας; ή δέ Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα έτεκεν εις τόν νέον σύζυγον της δύο θυγατέρας και ένα υἱόν, όστις επήλθεν να λάβῃ τήν κληρονομίαν του. Έκ τών θυγατέρων, εἰρήσθη έν παρόδφ, ή μία ένουμφεῖθη τόν Πάνον Κολοκοτρώνην, τόν άνεψιόν τού στρατηγού, πεσόντα διαρκούτος τού πολέμου, μετά ταῦτα δέ ήλθεν εις δεύτερον γάμον μετά τού στρατηγού Θεοδώρου Γρίβα.

Ο Μπουμπουλῆς ήτο άνδρείος και ρέκτικος, αλλ' άπέθανεν εις τινα ναυμαχίαν κατά πειρατῶν Αλγερινῶν, οὗς τότε ενεδάρρυνεν ή Τουρκική κυβερνήσις, ίνα στενοχωρῶσι τά κατά τήν Μεσόγειον και περίξ τών άκτῶν της περιπλέοντα Έλληνικά πλοία. Έν τῇ ναυμαχία ταύτη λέγεται, ότι ό Μπουμπουλῆς έδειξε δεξιότητα και άνδρείαν, οὐχι τήν τουχούσαν, καθ' ὅσον εἶχε νά πολεμήσῃ έναντιον δύο καλῶς εξοπλισμένων πειρατικῶν πλοίων, άτινα κατώρθωσε νά κατατροπώσῃ και τρέψῃ εις φυγήν και οὕτω νά σώσῃ άπαν τώ φορτίον και τά ήρῶματα, άτινα έμπεριείχε τώ πλοίον του. Αλλά κατά δυστυχίαν, καταληφθείς υπό της έπιθυμίας νά ίδῃ τούς ήτ-

ΑΘΗΝΑ Ν. ΣΕΡΕΜΕΤΗ

τηθέντας έχθρους του εν άτάκτω φυγή, άνη- γέρθη, ενώ δ' έπραττε τούτο, έβλήθη υπό σφαίρας εις τό μετώπον και άπέθανεν.

Η Οθωμανική κυβέρνησις, ήτις πρό πολ- λού χρόνου ήτο δυσηρεστημένη εναντίον του Μπουμπουλίνά δια την βοήθειαν, ήν είχε δώ- ση τό πλοίων του προς τους Ρώσους εν πλείστοις περιστάσειν, έδοκίμασε να κατά- σχη τά πλοία και την περιουσίαν του θανόν- τος. Αλλά ή σύζυγος του έγκαταλειφθεσα όλος εις τάς ιδίας της δυνάμεις, δυνάμεις, αίτινες τώσ ειχον άριερωθή εις μόνας τάς οικιακάς της φροντίδας και την ανατροφήν των έξ τέκνων της, ήρχατο ήδη να δεικνύη τάς ήρωϊκάς τάσεις της, αίτινες έμμενον κε- κρυμμένοι μέχρι τούδε.

Ούτω δ' άμέσως επιβίβασθεσα έρ' ενός εκ των πλοίων της, «Κοριζία» καλούμένου, άνεπέταξε τά ιστία άπερχομένη εις Κων- σταντινούπολιν, άφου πρώτον έλαβε μεθ' έ- αυτης τά πιστοποιητικά, άτινα ο Ρώσος ναύαρχος Σινιάρ ειχε δώση προς τον σύζυ- γόν της, εις ένδειξιν των έκδουλεύσεων, άς ούτος ειχε προσφέρει προς την Ρωσίαν, και μετέβη κατ' ευθείαν προς τον Στρατιώτη, τον Ρώσον πρεσβευτήν εν Κωνσταντινουπόλει.

Ο Στρατιώτης άμέσως άνεγνώρισε τά δι- καιώματά της επί της προστασίας του, και ζητήσας άκρόασιν παρά του Σουλτάνου, πρ- περονήθη, ότι ή σύζυγος Ρώσου άξιωματι- κού κατεδωκότο άδικώς και ήπειλείτο να άπολέση τά μέσα της συντηρήσεως της. Α- πήτησε δε παρά της Πύλης να αναγνωρίση τό δικαίόν της και να ύποσχεθή, ότι δεν θέ- λει την ένοχλήση εις ούδέν εν τω μέλλοντι.

Ταύτα πάντα ή Πύλη άκούσας της πα- ρεδέχθη. Ο δε Στρατιώτης συνδούλευσε την Λασκαρίναν να μεταβή εις Οδησσόν, όπου ούχι μόνον θά ήτο άσφαλής αλλά και χάριν των ύπηρεσιών του συζύγου της, ίσως έλάμ- βανε και χρηματικόν βοήθημα. Πλήν ή Μπουμπουλίνα δεν ήκολούθησε την συμβου- λήν ταύτην, παθούσης της υγείας της εκ των κακουχιών, των συχνών ταξιδίων και αυτών των θλίψεων, άλλ' επανέκαμψεν εις Σπέτσας, όπουθεν μετά τι χρονικόν διάστημα, επανήλθεν εις Κωνσταντινούπολιν, χάριν οι- κογενειακών υποθέσεων.

Αυτή άκριβώς ήν ή εποχή, καθ' ήν οι πρώτορες της Φιλικής Έταιρίας έτρεχον ανά την Ευρώπην, προσπαθούντες να έξε- γείρωσι τό κθευδον πνεύμα των όμοειθών των, ούτινες εύτυχανον διασκορπισμένοι εις άπασας τάς πόλεις της Ηπείρου ταύτης και άλλαχού, και τους παρώτρυνον να συντελέ- σωσιν εις την άπελευθέρωσιν του γένους των και διά χρημάτων και διά των σωματίων των. Οι εν λόγω πρώτορες εύρον την Μπουμπουλίναν εν Κωνσταντινουπόλει, όπου μνησάντες αυτήν, την κατέστησαν μέλος της Έταιρίας και τή επέβαλον τον νενομισμέ- νον όρκον. Σπυδούσα ήδη να άφιερώση έαυτήν και την περιουσίαν της εις την ιδέαν, εις ήν άνήκε πλέον, άνεχώρησεν εκ Κωνσταν- τινουπόλεως και μετέβη και πάλιν, ίνα κα- τοικήση εις Σπέτσας. Έπειδή κατένοησεν, ότι διά τον προκειμένον άγώνα θά έχρησι- μουν μεγαλείτερα και ισχυρότερα πλοία, των ήδη εν χρήσει παρά τοις Σπετσιώταις,

άμέσως ήρχατο της ναυπηγήσεως ενός τοιού- του καιτοι δέ τό νέον της πλοίου θά ένομι- ζετο σήμερα μικροσκοπικόν, ως έχον μόνον έννενηκόντα ποδών μήκος, ήτο τότε εν εκ των μεγαλειτέρων και υπερβίβησε τά λοιπά κατά δέκα ποδας. Παρ' όλον τό μικροσκοπικόν της μέγεθος, ή Φρεγάτα αυτή, ως τότε την άπεκάλουν, ήρκεσεν ίνα έφελύκη την προ- σοχήν της Πύλης, και ο Τούρκος ναύαρχος Χουσεϊν Βής, άπεστάλη επί τούτω εις Σπέ- τσας, ίνα εκθέση τά περί αυτού εις την κυβέρνησιν του. Βεβκιοσάν, ότι ή Μπουμ- πουλίνα κατά την περίστασιν ταύτην, μετε- χειρίσθη τόσον καλώς τον πλοίον της, ώστε κατώρθωσεν, ίνα οι όφθαλμοί του ναύαρχου του Σουλτάνου κλεισθώσιν επί τούσούτον, ώστε να μη δυνήθη να διακρίνη τους δέκα ποδας ύπέρ τό κεκονονισμένον μήκος, και να ανα- φέρη προς την Τουρκικήν κυβέρνησιν, ότι δεν ήτο μεγαλείτερον παρ' όσον έχρησιμουν εις τους Σπετσιώτας διά τά μακρινά των τα- ξειδιά. Εν τούτοις τό πλοίον ειχεν έξοπλι- σθή με δεκαοκτώ τηλεβόλα και ειχε ναυ- πηγηθή τόσον στερεώς, ώστε κατόπιν ήγο- ράσθη κατ' της Έλληνικής κυβερνήσεως, ως πρότυπον πλοίου, ή δε έκθεσις του Έλ- ληνος ύποναύαρχου περι τούτου λέγει, ότι ή πρώην ιδιοκτήτης του αδεν έκαμει πλοίον, αλλά βράχον.»

Πριν ή έτι έκρηγή ή επανάστασις, ή Μπουμπουλίνα έπλευσεν εις Μελίτην επιβί- νουσα του νέου της πλοίου, και εκεί τό πα- ρεσκεύασε λαβούσα τροφάς και πολεμοφό- δις, ειτα δε επανέκαμψεν έντελώς προπαρε-σκευασμένη εις Σπέτσας. Κατά τό διάστημα τούτου, τρία παρόμοια πλοία έναυπηγήθησαν υπ' αυτής, «ο Αχιλλεύς», «ή Μπουμπου- λίνα» και «ο Άρης».

Ο τότε άρχιεπίσκοπος Πατρών Γερμα- νός, άνθρωπος συνδυζών εν έαυτώ άπί- στας τάς άρετάς του χριστιανού διδασκάλου του λαού, ήτο μεταξύ των πρώτων, ούτινες έδωσαν τον ύπό της Φιλικής Έταιρίας» επιβαλλόμενον όρκον. Και τοι δε άόκως προ- σπαθή δια της εύγλωττίας του να εξεγείρη την συμπάθειαν της Ευρώπης ύπέρ των ό- μοειθών του, δεν επέτρεπε ποσώς, ίνα αι έ- νέργειαι του αυτάρ παρακωλύσασιν όπως δήποτε την έξέσκησιν των χριστιανικών του καθηκόντων, άλλ' έξ εναντίας, ενώ προσπα- θει να έμνευθή εις τους όμοειθούς του ιερών αίσθημα ύπέρ του επικειμένου άγώνος, δεν ήμέλει να επιστραγγίη, ούτως ειπείν, διά θείας σπραγίδος την επανάστασιν ταύ- την, και ούτως ήμέρα της ενάρξεως αυτής ώρίσθη ή 25 Μαρτίου, ή ήμέρα του Βύαγ- γελισμού της Παναγίας, ήτις εις ή μεγαλη- τέρα έορτή της Ορθόδοξου εκκλησίας. Και ή σημαία της επαναστάσεως ήγιάσθη εν μονή τινι του Αθω.

Οι Σπετσιώται ύπό διαφόρους άρχηγούς, παρεσκεύασαν άλλα 52 πλοία, μεγάλα μετά μικρών. Αλλά ή Μπουμπουλίνα έμεινεν άνε-

1 Ειδίκε τις περί τά πλοία και την ναυπηγικήν, μοι ειπεν, ότι πλοίον δεκαοκτώ ποδών εις καθ' υπερβολήν μικρόν, ίνα φέρη δεκαοκτώ τηλεβόλα, άλλ' αι πηγαί, έξ ών άρρύομαι την παρούσαν ιστορίαν, δεν άναφέρουσι τό μέγεθος των τηλεβόλων.

εάρτητος και ένήργει αυτοθούλως ως επί τό πολύ.

Ηδη ειχεν άρχίση ή υπό των Τούρκων σφαγή των Άργείων, και αυτή παρεσκευάσε τά τέσσαρά της πλοία, διώρισε τους άδελ- φούς της και τον γαμβρόν της κυβερνήτας των τριών, ενώ αυτή ή ίδια ανέλαβε την κυ- βέρνησιν του Άγαμέμνονος, και έστράφη προς τον Άργολικόν κόλπον. Αμα έφθασεν ή έλ- θησις της άφίξεώς της, οι Τούρκοι, ούτινες έ- ναυλόγηον πρό των τειχών του Ναυπλίου, μη έπιθυμούντες να άντιταχθώσι προς τους άνδρείους νησιώτας, ών τό άηλιτισμένον θάρρος καλώς έγνώριζον, άπέσύρθησαν υπό την προστασίαν του παρακείμενου φρουρίου. Η Μπουμπουλίνα τότε εισήλθεν εις τον κόλ- πον εν θριάμβω, έχουσα μεθ' έαυτης άπαν- τας τους υιούς της και πολλούς άλλους Σπε- τσιώτας. Όταν δε μετ' ου πολύ έφθασε παρά τό Άργολικόν πεδίον ισχυρόν τουρκι- κόν σώμα υπό τον Μουσταφά Βήν, και επανε- λήφθη ή σφαγή των κατοίκων, ή Μπουμ- πουλίνα έστειλε εις την ξηράν λέμβους, ίνα σώσωσι τους άτυχεijs φυγάδας, ούτινες έτρε- χον προς την άκτήν, ενώ τά τηλεβόλα της εκपुरσοκροτούντα κατά του έχθρου, ύπιστή- ριζον την επιβίβασιν των.

Η πολιορκία του Ναυπλίου, ήτις ειχεν εξατάλασθη ύπό των άποβαρρυνθέντων Έλλήνων, επανέληφθη διά νέας ζέσεως, όταν ή γυνή αυτή μετά των πλοίων της εισήλ- θεν εις τον κόλπον.

Οι Άργειοι περιεφρόνον τάς γυναίκας, άλλ' ή άπλή θεά της γυναικός ταύτης, της πλήρους θάρρους και γενναιότητος ενώπιον της έαυτών δουλίας και άποβαρρύνσεως, έξ- ήγειρε τον ένθουσιασμόν των. Την έχαιρέ- τρισαν ως βασιλισσάν των και επανέλαβον την πολιορκίαν.

Αλλ' αι κατά θάλασσαν προσπαθείαι αυτής και των Άργείων, απέβησαν όλως άνευ άποτελέματος: άμα δε περί τον χρόνον τού- τον επανέληφθη ή πολιορκία της Τριπολι- ταιάς, αι λοιπαι δυνάμεις απέπλευσαν, ίνα έλθωσιν εις έπικουρίαν των εκεί πολιορκη- τών, και αυτή έμεινε σχεδόν μόνη.

Έκαμειν άπελπιστικήν τινα προσπάθειαν, ίνα κυριεύει τό φρούριον έξ έφόδου διά των λέμβων της, αίτινες εκυβερνώτο ύπό των αδελφών της Νικολάου και Έμμανουήλ, άλλ' οι άνδρείοι Σπετσιώται συνητήθησαν προς πυρίνην βροχήν εκ σφαιρών και πευρα- κτωμένων λιθων, ώστε έδίστασαν επί στιγμήν να χωρήσωσι επί τά πρόσω. Η Μπουμ- πουλίνα βλέπουσα αυτούς διατάζοντα, έ- κραύγασεν εκ της πρώρας του πλοίου της, όπου ίστατο: «Είσιθε γυναίκες και όχι άν- δρες». Οι άξιωματικοί της, άκούοντες την επίκλησιν ταύτην δεν έδίστασαν πλέον. Υπήκουσαν εις τάς διαταγάς της έπολέμησαν και απέθανον. Αλλά εις μέτην άπεδείχθη άνοφελής επί τέλους, ή δια μόνης της θα- λάσσης πολιορκία, διότι και έν τά πρόσω την θάλασσαν όχυρώματα κατεστρέφοντο, ήτο άναγκαιοτάτον να έξακολουθήση ή προσβολή δια ξηράς. Πρός τούτο ή Μπουμ- πουλίνα δεν έφείσθη χρημάτων, και ήγου- σιν, ότι τά συναρροσθέντα κατά ξηράν παλ- ληκάρια της διώκει αυτή ή ίδια μέχρι της

παράδοσεως του Ναυπλίου, ήτις έγένετο κατά μήνα Νοέμβριον του 1822. Έν μαζ- τών κατά ξηράν μαχών τούτων, έφρονύθη ο υιός της Ιωάννης.

Φαίνεται, ότι ή Μπουμπουλίνα δεν ιθεώ- ρει έαυτήν υπό τάς διαταγάς ουδενός εκ των κατά ξηράν ή κατά θάλασσαν άρχηγών, όπερ πολύ έμειου βεβαίως την άξίαν της συμπράξεώς της.

Η Τριπολιτσα έπεσεν εν έτος πρό της παραδόσεως του Ναυπλίου, και εκεί μετά τον θάνατον του υιού της μετέβη ή Μπουμ- πουλίνα μετά των πλοίων της.

Συγγραφεις τινες αποδίδουσι την λύτρω- σιν του χαρμιού του Χουραϊτ Πασά εις την μεσολάθεισιν της. Αλλοι την κατηγο- ρουσιν, ότι έδειξε την παλαιήν έμπορικην πλεονεξίαν του Σπετσιώτου έμπόρου. Αλλά τό ήρωϊκόν πνεύμα εις συνήθως άλλότριον προς την φιλαργυρίαν, και αι μεγάλαι θυσιαί, άς έκαμει, της τε περιουσίας της και έαυτης, δυσκόλως δύνανται να συνδυασθώσι προς πλεονεκτικόν χαρακτήρα.

Η έπομένη έκρηξις αίσθηματος, ήν ανα- φέρει ο Πουκεβιλ, δεινύει άφιλοκερδή πα- τριωτισμόν, όστις εις αδύνατον να συνείη μετά αισχροκερδών όρμών: — «Έχασα τον υάνδρα μου, άς εις ένε δοξασμένος ο Θεός! Ο υπρώτος μου υιός έπεσε με τά όπλα εις τάς χείρας του, άς εις ένε δοξασμένος ο Θεός! Ο μικρός μου υιός, δεκαεσσάρων χρόνων εις νύτωρα και πολεμζ, άς εις ένε δοξασμένος ο Θεός! Έδωσα ο, τι ειχα εις την πατρίδα, άς εις ένε δοξασμένος ο Θεός! Αλλα θά νική- σωμεν ή θά αποθάνωμεν μαζύ με την ημετέραν ιδέαν και δεν θά αφήσωμεν δου- νηλην Έλλάδα επί της γης.»

Όπως δήποτε τό χαρμιόν έσώθη, αν δε τώντι συνέβη τούτο τή συνεργία της γυ- ναικός ταύτης, εις άξίειανος πράξις.

Είς περιεργίας άξιον, πώς αι προλήψεις εξαλείφονται ενώπιον των γεγονότων. Οι Άργειοι, ως ειπομεν, περιεφρόνον τάς γυ- ναικάς, άλλ' όταν ή Μπουμπουλίνα απέδειξε την ικανότητά της, αυτή εξετιμήθη προ- θύμως.

Μετά τά κατορθώματα άτινα άνεφέραμεν, ήδη οι προκρίτοι του Άργους έγγραφαν προς τους των Σπετσών, ίνα γνωρίσωσιν αυτοίς την αίσιαν άφίξιν του πλοίου μετά της πλοιαρχου του Μπουμπουλίνας, και να τους παρακαλέσωσι να προκηρύξωσι δημοσίαι εις τους αδελφούς των την άγάπην και την γενναιότητα, ήν αυτή έδειξε προς αυτούς τους Άργείους και χάριν της άπελευθερώσεως του Έθνους.

Κατά τά τρία έπομένα έτη έλαβεν ένεργόν μέρος εις πολλάς μάχας κατά ξηράν και κατά θάλασσαν, πληρώνουσα τά έξοδα των πλοίων της και του στρατού της έξ ιδίων της. Ο Γεώργιος Ανδρικόπουλος εν τή είσα- γωγή του δράματός του «Η Μπουμπου- λίνα» ή άή άλωσις της Τριπολιτσαίς θεωρεί, ότι οι όμοειθούς του έφάνησαν άδικοι προς την γυναίκα ταύτην, μόλις αναφέροντες τό όνομά της διόλου, ενώ όνόματα ανθρώπων πολύ κατωτέρων της, έσχον την τιμήν να άκουσθώσιν, άφ' ου πρώτον έξωγκώθη ή ά- ξία των ενώπιον του Έλληνικού λαού.

Προξενει εν τούτοις λύπην τό σκέπτεσθαι ότι ή μεγαλεπήβολος αυτή γυνή έδολοφο- νήθη υπό άγνώστου χειρός, ενώ έκάθητο επί του έξώστου της κατοικίας της εν Σπέτσαις, κατά Μάϊον του 1825. Εκεί ειχεν άποσυρ- θή μετά τετραετείς μόχθους, ίσως χάριν της πασχούσης υγείας της και εκεί, άφου περιε- φρόνησε τους κινδύνους των ναυμαχιών και των πολέμων της ξηράς, ενώ ιθεώρει τά περιουκλούοντα την πατρίδα της κυανή κύ- ματα και ίσως άνελογίζετο τους κινδύνους, ους τή άρωγή της Προνοίας διήλθεν άβλα- βής και ή καρδιά της έφλέγετο εκ της προσ- δοχίας να ιδη όλόκληρον την πατρίδα της έλευθέραν, άπέθανε πληγείσα υπό της ανάν- δρου χειρός δολοφόνου.

(Εκ του Άγγλικού, υπό Α. Αμπάτη)

E. M. EDMONDS

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΦΡΑΝΤΣΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 1720

ΥΠΟ ΓΗΜΙΣΕΚΗΣ ΤΣΑΒΕΡΜΗ ΜΕΧΜΕΤ ΕΦΕΝΤΗ

(Εξ άνεκδότη τουρκικού πρωτοτύπου)

(Συνέχεια)

Τωλώσα.—Ταξείδιον του Γαρούνα.— Βορδω.—Παλιέρροια.—Μελόδουνον

Άφου έφθάσαμεν εις τό Τολόζι, έβγαί- νοντες από τό καράβι, επήγαμεν εις τό κο- ρνάκι συντροφεύμενοι με δύο καπετανούς, και με τους Μπαϊρακτάρδες, και τό στρα- τευμά τους.

Αυτή ή πόλις τό Τολόζι, άγκαλά και εις πολλά μεγάλη, όμως εις μερικά μέρη εις χαλασμένη και με τό να μην εις πραγ- ματευτότοπος, δεν εις τόσον μεμούρικη! Αναμεταξύ τους όμως οι άνθρωποι εις τι- μημένοι και εις αυτήν διατρίψαμεν ήμέρας τρεις, έως να ξεφορτώσωμεν τά πραγματά μας από τά καράβια του Καναλιού, και να τά βάλωμεν εις άλλα καράβια του ποταμού της Γερόνας.

Και την τετάρτην καταβαίνοντες με ά- λάγι, έμβήκαμεν και ήμεϊς εις αυτά τά κα- ράβια, και εκινήσαμεν με τον ποταμόν Γε- ρώναν και πηγαίνοντες από κονάκι εις κο- νάκι, εφθάσαμεν τό Σάββατον εις την πόλιν λεγομένην Μπουρδου, και εβγαίνοντες από τό καράβι, έμβήκαμεν εις την πόλιν με κα- ρέταις, και με μεγάλον άλάγι των έντοπίων, και ήμεϊς επήγαμεν εις τό έτοιμασμένον κο- νάκι.

Αυτή ή πόλις Μπουρδου λεγομένη, εις εκλεκτότερη και καλύτερη από όσαις πόλεις είδομεν, μη έχουσα κανένα έγκλημα, τά κτι- ριά της εις πολλά εύμορφα, ή τοποθεσία της ώραία, με πωρικά, και σπαρτά διάφορα και πολλά καλά, ή θέσις των όσπητιων της εις με λογαριασμόν επιτήδειον, πολυάνθρω-

1 Μεμούρικη = όχυρωμένη. 2 Άλάγι = πομπή.

πος, και πραγματευτότοπος, μάλιστα ο ποταμός ή Γερόνα τόσον πλάτος εις εμπρός εις αυτήν, όπου ομοιάζει άπαράλλάκτως τον λιμένα της Κων/πόλεως.

Και με τό να εις εκεί κοντά τό Μπο- γάζι της μεγάλης θαλάσσης, ήγουν του ω- κειανού, εις εικοσι ώρών διάστημα, έρχονται και γαλούνια σαράντα τοπίων, και άράζουν εμπρός εις την πόλιν και όταν επήγαμεν ή- μεις, ήτον εκεί έξακόσια γαλούνια, σάικαι και καράβια του ωκειανού. Τό καλοκαίρι ο- μως, συναζονται εκεί και δύο χιλιάδες κα- ράβια.

Εκεί είδομεν και ήμεϊς εκείνο όπου άκού- σαμεν, πώς τραβάται ή θάλασσα, και πά- λιν αυξάνει, επειδή εμπρός εις την πόλιν αυτήν εις τάς 24 ώρας, δύο φοραις έρχεται από τον ωκειανόν θάλασσα, και αυξάνει, και πάλιν τραβάται ως τόσον, όπου πολλά από τά καράβια, όπου εις εμπρός εις την πόλιν πολλάκις μένον εις την ξηράν, και μετά πέντε ώρας έρχόμενον πάλιν τό νερό τά ση- κώνει, τά δε καράβια όπου περνοδιαβαίνουν στοχάζονται τους καιρούς, και ακολουθούν τότε τό ρεύμα.

Οι Προεστοί των έντοπίων, όντες κον- τά μας, άρχισαν να έπαινούν τό κάστρον, τό όποιον εις έξω από την χώραν εις την άκραν του ποταμού, και επήγαμεν και ήμεϊς να τό ιδούμεν—άληθινά εις κάστρον συμ- μαζωκτόν, εύμορπον και στερεόν.

Και κάμνοντάς μας διάφορις περιποιή- σεις με τά τόπια, μάς έπήρε ο Διεδάρης εις τό κονάκι του, ο οποίος ειχεν ένα ύψη- λόν μπακτζέν και ένα κίοκι, όπου θεω- ρεί την πόλιν όλην, τον λιμένα άποκάτω του. Και περιπατούντες εις τον Μπακτζέν, είδαμεν πώς ο Διεδάρης καταγίνεται όλως διόλου εις λουλούδια, και επρόφθασε κάμ- ποσους λαλέδες της Κρήτης, από τους ο- ποίους εκόψαμεν τέσσαρες κατμερλίδικους λαλέδες, όπου είχαν άνοιξη άγκαλά και εις τον δρόμον μάς έφερον πολλάκις λουλού- δια του έαρος, ώσαν ζουμπούλια, και μενε- ζίδες, μετά ταύτα μάς επήγην εις ένα οδών, όπου ήτον ιστορημένος όλος με άνεράιδων ζωγραφίας, του όποιου ο οικουκρης όντας ένας Μαρσεάλης μάς έπροσηκόθη, και δι- δοντάς μας καιβέν και σεμπέτι, ειχε και ζαχαρωτά έτοιμα και εφάγαμεν από μερικά, έπειτα μάς έπαρεκάλεσε ζητώντας συμπά-θειον πώς δεν μάς έτίμησε καθώς πρέπει, και δείχνοντες και ήμεϊς εύχαρίστησιν, έγυρισά- μεν εις τό κονάκι μας. Και ύστερον έμάρθη- μεν, ότι αυτός ο Μαρσεάλης δεν ειχεν ιδη Όσμανλήν, και να έλθη προς ήμας δεν εκατα- δέχετο, και να μάς λαλήση εκεί έσυλλογι- ζετο πώς δεν πηγαίνουμε, και εφεύρεν αυτόν τον τρόπον δια να ιδούμεν τό κάστρον, και με την αίτιαν του κάστρον μάς επήγε και εις αυτόν.

Διατριψάντες λοιπόν τρεις ήμέρας εις την πόλιν, την τρίτην τό πουρνόν έμβήκαμεν εις τό καράβι, και επήγαμεν εις τό κάστρον, όπου ονομάζεται Μελάγγα, και εβγαίνοντες από τό καράβι ηύραμεν δώδεκα άτια έτοιμα, βασιλικά στολισμένα, όπου τά ειχε στείλη ο Ρήγας δι' ήμας με τον Μπεγιάδεν σαλα-

Και με τό να εις εκεί κοντά τό Μπο- γάζι της μεγάλης θαλάσσης, ήγουν του ω- κειανού, εις εικοσι ώρών διάστημα, έρχονται και γαλούνια σαράντα τοπίων, και άράζουν εμπρός εις την πόλιν και όταν επήγαμεν ή- μεις, ήτον εκεί έξακόσια γαλούνια, σάικαι και καράβια του ωκειανού. Τό καλοκαίρι ο- μως, συναζονται εκεί και δύο χιλιάδες κα- ράβια.

χόρη του, μάλιστα του ενός τὰ ράχια¹ ήταν πολλά στολισμένα με διαμάντια, τὰ ὅποια ὀμοῦ με ἓνα χρυσὸν χιντόβι² ἐστέκοντο εἰς τὴν σκάλαν τοῦ ποταμοῦ.

Καὶ ἐβγαίνοντες ἡμεῖς εἰς τὴν σκάλαν, μᾶς εἶπαν νὰ καθαικλιεύσωμεν εἰς ὅποιον θέλωμεν, καὶ ἐπειδὴ ἦτον χειμῶνας καὶ ψύχρα, ἐμβήκαμεν εἰς τὸ χιντόβι καὶ μετὰ μὲν ἄλλοι μᾶς ἐπῆγαν εἰς τὸ κονάκι μας.

Ἔως ἐδῶ ἐτελειώθη τὸ διὰ θαλάσσης, καὶ ποταμοῦ ταξίδι μας, καὶ ὅσοι διωρίσθησαν διὰ λόγου μας, διὰ τὰ χρεώδη τῆς ὁδοπορίας μας, ὅλοι εἰς αὐτὸ τὸ κάστρον εἶχαν ἔλθῃ καὶ μᾶς ἐπρόσμεναν.

Ὁδοπορία διὰ ξηρᾶς.—Τὰ ἀξιοθέατα.— Ἀφίξεις εἰς Παρισίους.

Καὶ τὴν Παρασκευὴν ἑπτὰ τοῦ ρεμπιουλ ἄχιρ, ἐκίνησαμεν διὰ ξηρᾶς κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ σκοποῦ μας, καὶ εἰς αὐτὸν τὸν δρόμον, εἰς μίαν ὠραιωτάτην τοποθεσίαν, εἶδομεν ἓνα σεράγιον, ὅπου τὸ εἶχεν οἰκοδομηθῆ ἓνας ρηγὸς Φράνσου Ἐπουρμυ³, τὸ ὅποιον παρρομοιάζει μὲν τὸ Μπασκιάς,⁴ ἐξ κομπεδές ὅπου παρρομοιάζουν ὡς ἄν Μπουχουρδάν,⁵ κατασκευασμένον με πολλὴν φιλολογίαν, καὶ χουρδέ⁶ τέχνην, καὶ εἶνε εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς βασιλείας τὸσον ὠραῖον ὡς καὶ τεχνικὸν εἶνε, ὅπου οὐτε περιγράφεται, οὐτε εἶνε δυνατὸν νὰ πιστεῦσθαι τινὰς τὴν διήγησίν του, ἂν δὲν τὸ ἴδῃ. Ἐχει μίαν περιοχὴν ἀπὸ γονδρὰ σανίδια, ὅπου τριγυρίζει ἑπτὰ ὠρῶν διάστημα, καὶ εἰς μερικὰ μέρη εἶνε πόρται ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐμβήκαμεν καὶ ἡμεῖς. Καὶ μέσα εἰς τὴν περιοχὴν περιλαμβάνονται βουά, καὶ κάμποι, καὶ ἔχουν διάφορα ζῶα, καὶ εἶδομεν καὶ ἡμεῖς κάμποσα ἑλάφια. Ἐκεῖ, εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον κάμνει κυνήγι ὁ βασιλεὺς μόνος, καὶ ἄλλος κανεὶς ὄχι.

Ἀπὸ ἐκεῖ ἐπῆγαμεν εἰς μίαν ἄλλην πόλιν μεγάλην, ὀνόματι Ἐβερλιάν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν μένει εἰκοσι ὠρῶν διάστημα, ἕως εἰς τὸ Παρίσι· τὸ κάστρον τῆς ὁμοίως εἶναι παμπάλαιον καὶ ἀμερεμέτιστον,⁷ καὶ ἐκεῖ ξεχειμαζεῖ τὸ πλεόν ἐκλεκτότερον ἄριστον τοῦ Ρηγός, ὅπου ὀνομάζεται Σαμπάρι, ὃ ὅποιοι ὄλοι ἐστάθησαν ἐμπρὸς μου, καὶ μᾶς ἐπῆγαν μετὰ ἀλάγι εἰς τὸ κονάκι μας. Ἐπειτα ἦλθον οἱ Προστοὶ καὶ ἄρχοντες εἰς χαιρετισμὸν μας, καὶ ἐστολισθῆ ὁ ὁδὸς μας ἀπὸ πρόσωπα Ἀρεβάτων⁸ καὶ καθήσαντες ἐκεῖ μίαν ἡμέραν, τὴν ἄλλην ἐκίνησαμεν.

Καὶ τὴν θ' τοῦ τζεμάζιουλ ἐβῆλ τὸ Σαββάτο, ἠξιώθημεν εἰς τὸ κονάκι, ὅπου μᾶς ἐτίμησαν εἰς τὴν ἀκρὴν τοῦ Παρισίου, εἰς τὸ ὅποιον Σεράγιον ἐκαθίσταμεν μίαν ἐβδομάδα. Καὶ τὸ πλῆθος ἐμαζώθη, ὅπου δὲν πιστεύω νὰ συναζεῖται τὸσον πλῆθος εἰς τὰ σπίτια ὅπου γίνονται χαραὶς.

1 Ράχι.—ἰσοσκευή. 2 Χιντόβι.—ἀμάξιον κλειστόν. Κυρίως ὅμως φορεῖται. 3 Francois Premier... ἀπ' αἰ; 4 ... 5 Μπουχουρδάν.—τὸ νῦν ὀνομαζόμενον Μπουχούρ, ὅραμα γυναικῶν ἐνδύματων. 6 Χουρδέ.—ποικιλίαν. 7 Ἀμερεμέτιστον.—ἀδιόρθωτον, ἀπεριποίητον.

Ὁ εἰσηγητὴς τῶν πρέσβειων. Ἡ προσφώνησις του. Προστομασίας τῆς εἰσοδου εἰς Παρισίους. Τάξεις τῆς πομπῆς.— Ἡ περιέργεια τῶν Παρισινῶν.—

Καὶ ὄντας εἰς αὐτοὺς ἓνα ἀξίωμα, ὅπου λέγεται Ἐντουρδόκτορ, ὃ ὅποιος εἶνε διωρισμένος νὰ πηγαίη εἰς τοὺς Ἐλτζήδες καὶ νὰ τοὺς λέγῃ τὸ καλῶς ὄρισαν, καὶ νὰ φροντίζῃ τὸ ἀλάγι, καὶ νὰ πηγαίη τοὺς Ἐλτζήδες εἰς τὸν Ρήγα, ἦλθεν ὁ ρηγὸς Ἐντουρδόκτορ τὴν δευτέρην ἡμέραν πρὸς ἡμᾶς, καὶ μᾶς ἐχαίρειθην ἐκ μέρους τοῦ Ρηγός.

Καὶ μετὰ δύο ἡμέρας πάλιν ἦλθε καὶ μᾶς εἶπεν:

—Ὁ Ρήγας μας θέλει σᾶς καλεῖν τὴν Κυριακὴν τὸ μεσημέρι εἰς τὴν πόλιν, ἐπειδὴ ἑτοιμάσθη ξεχωριστὸν κονάκι διὰ τὴν ἐνδοξοτήτᾳ σας, καὶ στρατεύματα διὰ τὸ ἀλάγι σας· καὶ εἶχε διορισθῆ ὁ πρῶτος Μαρσεάλης διὰ νὰ σᾶς ὑπάγῃ, μετὰ τὸ νὰ ἐρῆσκειται ὅμως εἰς δουλείαν τοῦ Ρηγός, εἰς τὸ νὰ τὸν ὀδηγῇ καὶ νὰ τὸν κενθάνῃ τὰς τάξεις καὶ συνηθείας, ὄντας καὶ γέροντας καὶ φιλόσθενος, καὶ μὴν ἠμπορῶντας νὰ καθαικλιεύσῃ, διωρίσθη ὁ Μαρσεάλ δὲ τρεῖς¹, ἦτοι ὁ τρίτος, καὶ ἂν θέλῃ ὁ Θεός, τὴν Κυριακὴν πρὸ τοῦ μεσημερίου ἔρχεται μετὰ τὴν καρτέαν τοῦ Ρηγός, διὰ νὰ σᾶς συντροφεύσῃ, καὶ νὰ σᾶς κἀμῃ τὸ πρέπον ἀλάγι.

Τὴν δὲ ἐπαύριον ἦλθεν ἓνας σύντροφός του καὶ εἶπεν:

—Ἐγὼ ἦλθν νὰ κάμω τὸ κατὰστικον τοῦ ἀλαγίου σας, πόσους ἀνθρώπους ἔχετε, ὅπου θέλουν νὰ καθαικλιεύσω, διὰ νὰ φέρωμεν ἀπὸ τὸ ἀχουρι τοῦ ρηγός στολισμένα ἄτια.

Ἐκάμαμεν καὶ ἡμεῖς κατὰστικον καθῶς ἦτον εὐλογον, καὶ τὸ ἐδώκαμεν.

Ἐστερον ἦλθεν ἓνας ἀπὸ τοὺς Σαλαχόριδες² τοῦ Ρηγός, ὁ Μονσιὺ Κονιάρ, καὶ ἔδωκεν εἰς καθῆ ἀνθρώπον μας τὸ ἄτι.

Ἐπειτα ἦλθεν ὁ Μαρσεάλ δὲ τρεῖς μετὰ τὸν Ἐντουρδόκτορ, καθιζόμενος εἰς τὴν καρτέαν τοῦ Ρηγός, καὶ προὔπαντῶντας τοὺς ἡμεῖς διὰ τιμὴν τους, μᾶς εἶπεν:

—Ὁ Βασιλεὺς μας διὰ τιμὴν, σᾶς ἐστειλε τὴν ἰδικὴν του καρτέαν, ὁμοίως καὶ ὄλοι οἱ ἄρχοντες τοῦ Δεβλετίου μας ἐστειλαν ταῖς καρτέας τους, αἱ ὁποῖαι ἦλθον χρυσαὶ καὶ στολισμέναι ἕως ἑκατὸν.

Ἐπειτα μετ' ὀλίγον εἶπεν:

—Καιρὸς εἶνε νὰ κινήσωμεν τὸ ἀλάγι· καὶ ἐσηκώθησαν.

Καὶ πρῶτα ἐκίνησαν ἓνα ρεγυμένον καθιζόμενα ἀπὸ τὰ ἐκλεκτὰ ρεγυμένα τοῦ Ρηγός, καὶ κατόπιν ἐκίνησαν τοὺς ἐδικούς μας φοραίνοντες μοικτικὰς γούνας, καὶ εἰς τὰ χεῖρα τουφέκια, καὶ μερικὸς κερακίδες,³ καὶ εἰς τὰ χεῖρα τους μικροῦς⁴, ἔπειτα τοὺς γενάτους ὡς ἀγίδες, καὶ κατόπιν τὸν Ἰμάμην καὶ τὸν Καπιτζιλάρ κεχαγιασῆν⁵, ἔπειτα τὸν υἱὸν μου, ὅμοῦ μετὰ τὸν Κεχαγιαῖν, καὶ

1 Τρεῖς. 2 Σαλαχόριδες.—ὀπατισταί. Κυρίως ὅμως ὀπλοφόρος. 3 Κερακίδες.—ἀσπίδες. 4 Μικροῦς.—βέλη, κοινῶς σάιτας. 5 Καπιτζιλάρ κεχαγιασῆν.—ἀρχιθωρακῶν.

μετὰ τοὺτους ἔξ γεδέκια¹ στολισμένα μετὰ τὴν στολὴν καὶ βαρεῖς κεσμέδες² καὶ εἰς τὸ τέλος τῶν γεδεκιῶν ἦτον ὁ Σαλαχόρις τοῦ Ρηγός, καὶ ὁ δραγομάνος, καὶ κατόπιν ἐγὼ μετὰ στολισμένον ἄτι, μετὰ σουάτια διδανίου,³ ἀναμεταξὺ εἰς τὸν Μαρσεάλην καὶ Ἐντουρδόκτορ. Καὶ κατόπιν μας ἤρχετο ἄλλο ἓνα ρεγυμένον καθιζόμενα, καὶ μετὰ τοὺτους τὰ χιντόβια.

Καὶ ἀγαθὰ τὰ σοκία τοῦ Παρισίου εἶνε πολλὰ πλατεῖα, ὅπου ἔξ ἀραμπάδες, ἓνας κοντὰ τὸν ἄλλον, ἠμποροῦν νὰ περιπατοῦν. Καὶ ἐπῆγαινε ἐμπρὸς μας μετὰ τὸν ναμὲν εἰς τὸσον πλῆθος ὅμως ἐσουάχθη, ὅπου εἰς μερικὰ μέρη μετὰ βίας ἐπερνούσαμεν ἡμεῖς οἱ τρεῖς, ὅπου ἐπῆγαιναμεν μαζί.

Τὰ σπίτια αὐτῶν εἶνε ἀπὸ τέσσαρα καὶ πέντε πατώματα, καὶ τὰ παραθύρια τους θεωροῦν εἰς τὰ σοκία, τὰ ὅποια ἦτον ὅλα γεμάτα ἀπὸ ἀνθρώπων.

Καὶ μετὰ τοιαύτην παράταξιν ἐκατέβημεν εἰς τὸ ἑτοιμασμένον κονάκι, καὶ χαιρετῶντάς με ὁ Μαρσεάλης ἀπῆλθεν εἰς τὸ κονάκι του. Καὶ πάλιν ἐσυνάζετο⁴ πολλὸ τὸ πλῆθος διὰ νὰ μᾶς ἰδοῦν, μάλιστα πολλὰς γυναῖκες ἐξήτουσαν νὰ μᾶς ἰδοῦν ὅταν τρώγωμεν. Καὶ μᾶς ἔλεγαν:

Τοῦ δεινός ἡ γυναῖκα, καὶ τοῦ δεινός ἡ θυγάτηρ, παρακαλοῦν νὰ ἔλθουν νὰ σᾶς ἰδοῦν ὅταν τρώγετε.

—Τοιαῦτα μηνύματα μᾶς ἤρχοντο συχνά, καὶ μὴ ἔχοντες καὶ ἡμεῖς τι νὰ κάμωμεν, εἰς μερικὰς εἰδίσαμεν τὴν ἄδειαν, μετὰ τὸ νὰ μὴν ἦτο βολετὸν νὰ εἰποῦμεν τὸ ὄχι, ὄντας ἀπὸ μεγάλα μέρη. Ἐκεῖνοι ὅμως δὲν ἔρωγαν, μετὰ τὸ νὰ ἦτον σφακοστή, μόνον περιεκύκλιον τὸ τραπέζι καὶ μᾶς ἐθεωροῦσαν. Καὶ διὰ χατῆρ ἐκάνωμεν ὑπομονὴν, ἐπειδὴ ἐμάθαμεν, ὅτι ἐξί τὸ συνειθίζου, καὶ εἰς τὸν ἴδιον Ρηγὸν τους, ὅποιος θέλει νὰ τὸν ἰδῇ πῶς τρώγει, πηγαίνει χωρὶς ἐμπόδιον καὶ τὸν βλέπει. Καὶ τὸ θαυμάσιότερον εἶνε ὅπου ἔχουν ἄδειαν καὶ τὸν βλέπου καὶ πῶς σηκάνεται ἀπὸ τὴν κλίνην του, καὶ πῶς ἐνδύεται, καὶ διὰ τοῦτο ἐστενωχωροῦσαν καὶ ἡμεῖς μετὰ αὐτὰ.

Πρόσκλησις τῆς μεγάλης παρουσίας.— Ἡ πομπὴ καὶ ἡ κράταξις.— Ἐποδοχὴ ἐν τοῖς Ἀνακτόροις. Ἡ αἰθουσα τοῦ θρόνου. Τὰ θεωρεῖα τῶν κυριῶν. Ὁ Ρήγας.

Καὶ μετὰ δύο ἡμέρας ἔλθον πάλιν ὁ Ἐντουρδόκτορ εἶπεν:

—Ἄν θέλῃ ὁ Θεός, τὴν Παρασκευὴν σᾶς κληθῆ ὁ ρηγὸς, καὶ διὰ τιμὴν τῆς ἐνδοξοτήτος σας διωρίσθη ὁ Πρέντζιπ Λαμπισίης, μετὰ τὸν ὅποιον μαζὶ ἔρχομεθα καὶ ἡμεῖς, καὶ καθὼς προχθές, ἐξί πάλιν μαζὶ θὰ περιπατοῦμεν, καὶ ἑτοιμάσθη καὶ ἀλάγι μεγαλῆτερον ἀπὸ τὸ πρῶτον ἤξευρετε ὅμως, ὅτι αὐτὴ ἡ τιμὴ νὰ σταλθῇ Πρέντζιπας καὶ Μαρσεάλης εἰς ἐλτζήν, ποτὲ εἰς ἄλλον δὲν ἔγινε, καὶ ὅταν δώσετε τὸν ναμὲν⁴, τὴν ἀπόκρισιν θέλει νὰ σᾶς τὴν δώσῃ ὁ κλαῖς⁵, ὃ δὲ ρηγὸς

1 Γεδέκια.—βοηθοί, οἱ πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν ἀποκαμινόντων. 2 Κεσμέδες.—πελέαιες. 3 Ἰσοσκευὴν βασιλικήν. 4 Ναμὲν.—βίβλη, κοινῶς σάιτας. 5 Κλαῖς.—Παιδαγωγός.

μας θέλει σᾶς δεχθῆ εἰς τὸ ποδάρν, καὶ ἐσεῖς θέλετε κἀμῃ φιλικῶς τὴν πρέπουσαν καὶ χρεώδη τιμὴν.

Αὐτὰ εἶπε καὶ ἔφυγε, καὶ τὴν Παρασκευὴν ἦλθον οἱ εἰρημένοι, καὶ ἑτοιμάσαμεν καὶ ἡμεῖς τοὺς ἀνθρώπους μας καθὼς τὸ πρῶτον, ὅμως χωρὶς κανένα ἄραμα. Καὶ ὁ υἱός μου, μετὰ τὸ νὰ ἦτον καὶ Διδαν ἐφενδισῆς μου, ἔβαστα τὸν ναμὲν τὸν βασιλικόν, διὰ τὸ ὅποιον εἶχαν φέρι μίαν φορὰδαν στολισμένην μετὰ πετράδια, καὶ εἰς αὐτὴν ἐκαθαλλίκευσε. Καὶ ἐπῆγαινε ἐμπρὸς μας μετὰ τὸν ναμὲν εἰς χεῖρας, καὶ κατόπιν ἡμεῖς μετὰ κιατικὸν σαφίκα¹ καὶ φερτζὲν σαμουρόγουναν, καὶ μετὰ ἰδικόν μας ἄτι, στολισμένον μετὰ διδανικὰ σουάτια.

Ἐκίνησαμεν ἔχοντες ἀνάμεσόν μας τὸν Πρέντζιπ Λαμπισίην, καὶ εἰς τὸ ἀριστέρην μέρους τὸν Ἐντουρδόκτορ. Καὶ ἀπὸ τὸ κονάκι μας ἔως εἰς τὸ σεράγιον, ἦτον ἕως τριάκοντα χιλιάδες στρατιώταις ἀραδιασμένοι, στολισμένοι μετὰ καινούρια φορέματα, τοὺς ὅποιους διὰ νὰ μᾶς τοὺς δεῖξῃ ὁ Ρήγας, εἶχε μαζώξει καὶ ἀπ' ἔξω στρατιώταις ἀπὸ τοὺς Κισιάδες. Πηγαίνοντες δὲ εἰς τὸ σεράγιον τοῦ Ρηγός, ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ μπατζεῖ ἦσαν τὰ πλεόν ἐκλεκτότερα δύο ρεγυμένα τοῦ Ρηγός, τὰ ὅποια ὀνομάζονται ἰπτεῖς ἄσπρων ἀλόγων καὶ ἰπτεῖς μαύρων ἀλόγων. Καὶ εἶνε ὄλοι ἀρχόντων υἱοί.

Καὶ φθάσαντες ὑποκάτω τῆς σκάλας, ὅπου εἶνε εἰς τὴν πόρταν τοῦ Σεραγιῶν, ἐπελευσάμεν, καὶ ἐμβαίνοντες μέσα εἰς τὴν πόρταν, μᾶς ἐπῆγαν κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος εἰς ἓνα ὄδον, διὰ νὰ ξεκουρασθῶμεν ὀλίγον, ὃ ὅποιος ὄδός ἦτον τοῦ κεγαγῆ τοῦ Ρηγός. Καὶ μετὰ ὀλίγον ἐσηκώθημεν καὶ ἀνέβημεν εἰς τὴν σκάλαν, προὔπαντῶμεν ἀπὸ πολλοὺς ριτζάλιδες¹ εἰς καθῆ δύο σκαλοπάτια, ἕως τοῦ Διδανχανέ τὴν πόρταν, ὡς τὸσον ὅπου μᾶς περιεκύκλιον, καὶ μετὰ βίας ἐπεράσαμεν τὴν πόρταν τοῦ Διδανχανέ μετὰ δώδεκα ἀνθρώπων. Παραμείνα δὲ ἀπὸ τὴν πόρταν τοῦ Διδανχανέ² ἕως εἰς τὴν καθῆραν τοῦ Ρηγός, ἔκαμαν κάμποσαις ἐκατοσταῖς πατώματα, ἓνα ἐπάνω τοῦ ἄλλου, ὡς ἂν τὰ κρεβάτια, ὅπου κάμουν εἰς ταῖς χαραὶς, καὶ αὐτοὶ ἐκάνοντο γυναῖκες βυθισμέναις μέσα εἰς τὰ διαμάντια, ὡς τὸσον ὅπου ἔκαμειν ἐκεῖνο τὸ μέρος· καὶ αὐταὶ ἦσαν, ἄλλαι συγγενεῖς τοῦ Ρηγός, καὶ ἄλλαι γυναῖκες τῶν μεγάλων ἀρχόντων, τζενεράλιδων, καὶ πριντζίπων.

Καὶ ἐμβαίνοντας ἡμεῖς τὴν πόρταν, ἐσηκώθησαν εἰς τὸ ποδάρν, καὶ πλησιάζοντας εἰς τὸν Ρήγα, ἐσηκώθη ὁ Ρήγας.

(Ἐπειτα συνέχισα)

Ἡ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΤΟΥ ΚΑΛΙΦΟΥ (Ἀραβικὸν ἀνέκδοτον)

Εἰς μικρὰν ἀπὸ τοῦ Βαγδάτ ἀπόστασιν, ἐν εὐτελεῖ καλύβῃ κειμένη εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁδοῦ, κατῴκει γέρον ὀνομαστός διὰ τὴν εὐ-

1 Εὐγενεῖς. 2 Αἰθουσα τοῦ θρόνου.

λάβειάν του καὶ τὴν αὐστηρότητα τῶν ἠθῶν του. Ὁ Ἄβουλ-Κασέμ—οὕτως ὀνομαζέτο—ἀπῆλθε γενικῶς σεβασμοῦ, καὶ ἡ φήμη τῆς σοφίας του ἦτο τὸσον μεγάλη, ὥστε καὶ ἐκ τῶν μᾶλλον μεμακρυσμένων μερῶν ἤρχοντο νὰ τὸν συμβουλευθῶσι.

Οἱ κάτοικοι τοῦ Βαγδάτ, διαβαινόντες ἐμπροσθεν τῆς καλύβης του οὐδέποτε ἔλειπον νὰ ἐπικαλῶνται τὴν εὐλογίαν του, ἦν συνώδευε πάντοτε μετὰ συνετὴν τινὰ συμβουλήν. Οἱ δὲ ἀποθνήσκοντες τὸν προσεκάλουν παρὰ τὸ προσκεφάλαιόν των, ἵνα διὰ τῶν ὀμμάτων του ἰλαρύνῃ τὰς τελευταίας στιγμὰς τῶν, καὶ διὰ τῶν δέσεσιν του τοῖς ἀνοίξῃ τὰς πόλας τοῦ οὐρανοῦ.

Ἐξῆ ἐν πλήρει μοναζίᾳ, ἓνα μόνον ἔχων σύντροφον, παιδίον τι, Ἄλῃ ὀνομαζόμενον, ὅπερ εἶχε προσλάβῃ ἐξ εὐσπλαχνίας, καὶ τὸ ὅποιον προώριζεν εἰς θρησκευτικὸν βίον.

Ἐσπείραν τινὰ ὁ Ἄβουλ-Κασέμ, ἀφῆλθε διὰ σειράς κτυπημάτων ἐπὶ τῆς θύρας τῆς καλύβης, λέγει εἰς τὸν Ἄλῃ νὰ ἐγερθῇ καὶ νὰ ὑπάγῃ νὰ ἐρωτήσῃ, τί ἐξίτηι ὁ ἀπροσδόκητος οὗτος ἐπισκέπτης. Τὸ παιδίον ὑπήκουσεν, ἀλλ' ἐπιστρέψαν μετ' ὀλίγον εἶχε τὴν θύην τεταραγμένην.

—Αὐθέντα, λέγει διὰ φωνῆς τρεμούσης ἐκ φόβου, εἶνε ὁ Γακούβ, ὁ κκοῦργος, λέγει ὅτι θέλει χωρὶς ἄλλον νὰ σοὶ ὀμιλήσῃ.

—Καλὰ, εἶπεν ὁ Ἄβουλ-Κασέμ ἐγερθεῖς.

—Μὴ πηγαίνῃς, αὐθέντα, μὴ πηγαίνῃς! ἐφώνησεν ὁ Ἄλῃς καταπληκτος. Θὰ σὲ κάμῃ κακόν· μὴ πηγαίνῃς.

—Τί κακόν ἠμπορεῖ νὰ με κάμῃ; ἀπεκρίθη οὗτος. Ἄν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶνε νὰ πάθω ἀπ' αὐτὸν, δὲν ἠμπορῶ νὰ τὸ ἀποφυγῶ. Καὶ ταῦτα εἶπὼν μετέβη εἰς τὴν θύραν, χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς ἐπικλήσεις τοῦ Ἄλῃ.

—Τί θέλεις, Γακούβ; λέγει διὰ σταθερᾶς φωνῆς.

—Ἄβουλ-Κασέμ, ἀποκρίνεται ὁ ληστής, ἔρχομαι νὰ ἐπικαλέσθαι τὰς εὐχὰς σου. Τὸ μᾶλλον ἀγαπητὸν ὄν, ὅπερ ἔγω ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, πνέει τὰ λείψια· δὲν ἠμπορεῖς βέβαια ν' ἀρνηθῆς νὰ ἔλθῃς νὰ τὸ εὐλογήσῃς.

—Καλὰ, σὲ ἀκολουθῶ, ἀπεκρίθη ὁ Ἄβουλ-Κασέμ.

—Ἄβουλ-Κασέμ, πατέρα μου, φωνάζει ὁ Ἄλῃς κρεμάμενος ἐκ τοῦ ἐνδύματος τοῦ κυρίου του, μὴ πηγαίνῃς, σὲ κτετεύω, μὴ πηγαίνῃς! εἶνε πονηρία τοῦ Γακούβ, θὰ σὲ κκοποιήσῃ. Δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἀγαπητέ μοι αὐθέντα, μὴ μ' ἀφίνης!

—Ἄλῃ, λέγει ὁ γέρον ἀπαλλαγθεὶς αὐτοῦ, αἱ παρακλήσεις σου εἶνε ἀνωφελεῖς· οὐδὲν θὰ με ἐμποδίσῃ νὰ ἐκκληρώσω, ὅτι θεωρῶ ὡς εὐσεβὲς καθήκον. Ὑπάγωμεν, λέγει εἰς τὸν Γακούβ, καὶ γεννηθῆτω τὸ θέλημα τοῦ Ἄλῃ. Ὁ Ἄλῃς ἀπελπισθεὶς νὰ κρατήσῃ τὸν κύριόν του, ἠκολούθησεν εἰς βημάτων τινῶν ἀπόστασιν, χύων θερμὰ δάκρυα.

Καὶ οἱ τρεῖς ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐβάδιον ἐν σιγῇ. Πᾶς ἄλλος ἐκτός τοῦ Ἄβουλ-Κασέμ, θὰ ἐφοβέτο νὰ βαδίζῃ ἐν πλήρει νυχτὶ εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ Γακούβ. Ὁ ἀνθρώπος οὗτος πράγματι ἔχαιρε τὴν χειριστὴν φήμην.

κατηγορεῖτο διὰ πλῆθος ἐγκλημάτων, διὰ τὰ ὅποια πολλὰς καταζητήθη ἀνευ ἀποτελέματος, διότι τὰ ὄργανα τῆς ἀστυνομίας ἐφοβοῦντο νὰ συναντηθῶσι μετ' αὐτοῦ. Ἦτο ἀναιδέστατος καὶ ἀσεβέστατος· οἱ δὲ λόγοι του, κατὰ τὸ λέγειν ἐκείνων, ὅσοι τὸν ἐπλησίασαν, ἦσαν πάντοτε βλασφημία.

Ἡ κόρη Ἄισά, ἥτις ἔζη μετ' αὐτοῦ, ἦτο τὸναντίον προσηγῆς καὶ ἐνάρετος ὅσον αὐτὸς θηριώδης καὶ κκοποιός. Οὕτω δὲ ὁ Ἄβουλ-Κασέμ ἦτο λίαν τεθλιμμένος, διότι περὶ ταύτης ἐξ ἄπαντος τῷ εἶχεν ὀμιλήσῃ ὁ Γακούβ· αὐτὴ εἶπε τα λείψια καὶ ἐζήτησε παρὰ τοῦ πατρὸς τῆς νὰ τῇ φέρῃ τὴν δερβίσην, διὰ νὰ παρευρεθῇ εἰς τὰς τελευταίας στιγμὰς τῆς. Μετὰ μᾶς ὥρας ὀδοπορίαν διὰ μέσου τοῦ δάσους, ἐστάθησαν πρὸ μικροῦ οἰκήματος, ἀρκατὰ καλοῦ ἐξωτερικοῦ ἦτο ἡ κατοικία τοῦ Γακούβ. Ἦνοιξεν οὗτος τὴν θύραν, διῆλθεν ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Ἄβουλ-Κασέμ καὶ τοῦ Ἄλῃ, πάντοτε κλαίοντος, μικρὰν αὐλὴν φέρουσαν εἰς ἓνα σταῦλον, εἰς τὸν ὅποιον εἰσῆλθεν. Ἐκεῖ δ' ἀνάψας φῶς, καὶ δεῖξας εἰς τὸν Ἄβουλ-Κασέμ εὐτραφεῖ γοῶν, ἐξηπλωμένον ἐπὶ ρυπαροῦ χορτοστρώματος, τῷ λέγει:

—Ἴδου τὸ μᾶλλον προσφιλές μου ὄν, ὅπερ ἔγω ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Αὐριον τὴν προίαν ὁ κρεπωπῶλης θὰ ἔλθῃ νὰ τὸ ζητήσῃ εἰς τὴν πρώτην ὥραν. Σὲ παρακαλῶ λοιπόν, Ἄβουλ-Κασέμ, πρὶν ἀποθῆναι, νὰ τῷ δώσῃς τὴν εὐλογίαν σου.

Ὁ Ἄβουλ-Κασέμ πρὸ τοιοῦτου κυλισμοῦ ἠγανάκτησε μεγάλως· ἀλλ' ἀναλαβὼν ἀμέσως τὴν συνήθη πραότητα του, διηυθύνθη πρὸς τὴν θύραν λέγων:

—Γακούβ, εἶσαι ἀσεβής. Ὁ Ἄλλῃς νὰ ἀνταμείψῃ τὴν διαγωγὴν σου κατὰ τὴν ἄξιαν τῆς. Μόλις εἶχε προφέρῃ τοὺς λόγους τούτους, καὶ ὁ Ἄλῃς ἔρρηξε κρουγὴν μεγάλην· ὁ δὲ Ἄβουλ-Κασέμ ἐντρομος στραφεὶς δὲν ἠδυνήθη καὶ αὐτὸς νὰ κρατήσῃ κρουγὴν βιαίας ἐκπληξέως. Ὁ Γακούβ εἶχεν ἐξαφανισθῆ ὡς ἐκ θαύματος, ἐνθ' δευτέρος χοῖρος, ἐντελῶς ὁμοίως μετὰ τὸν πρῶτον, εἶχεν ἔλθῃ ἀφῆνιδως καὶ καταλάβῃ θέσιν ἐπὶ τοῦ χορτοστρώματος.

διά να εξακολουθήσει, και υπό την μορφήν ταύτην, να τῷ παρέχη δειγμάτα τῆς ἀφοσιώσεώς της. Δὲν ἐβράδυνε δὲ νὰ μάθῃ τοῦτο καθότι, ὅτε μετὰ δακρύων εἰς τοὺς ὀφθαλμούς ἐφερεν εἰς αὐτοὺς τὴν τροφήν, εἰς ἐξ αὐτῶν τῆς ἐδάγκασεν ἀνηλεῶς τοὺς δακτύλους· καὶ ὁσάκις ἤθελε νὰ τὴν πλησιάσῃ, οὗτος προσεπάθει ὑπόλως νὰ τὴν κακοποιήσῃ. Ἡ Ἄισα οὐτε στιγμὴν ἐδίστασεν: ἦτο ὁ πατὴρ της. Ἄλλ' ὅμως, μακρὰν τοῦ νὰ ἀγανακτήσῃ διὰ τὴν τοιαύτην κακηντρέχειάν του, ἀπεράσισε νὰ διπλασιάσῃ τὰς πρὸς αὐτὸν περιποιήσεις της: τόσῳ σταθερὰ ἦτο ἡ υἱικὴ αὐτῆς εὐσέβεια.

Ἐν τούτοις ἡ φήμη τοῦ παραδόξου τοῦτου ἐπισημοῦ, δὲν ἐβράδυνε νὰ διαδοθῇ εἰς τὰ περί, καὶ τὰ ὄργανα τῆς ἀστυνομίας, θρασυθνήτα αἰφνης ἐπαρουσιάσθησαν εἰς τὸ οἶκον τοῦ Γακούβ, διὰ νὰ τὸν συλλάβωσιν. Ἡ Ἄισα τοῖς παρετήρησεν, ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ συλλάβωσι χοῖρον, διότι οὕτω θὰ ἐγίνοντο καταγέλαστοι. Ἐπειδὴ ὅμως ἐπέμενον, ὠδήγησεν αὐτοὺς εἰς τὸν σταῦλον καὶ τοῖς ἐδείξε τοὺς δύο ἀξιωματικούς, ἐξηλωμένους κατὰ γῆς, τὸν ἕνα πλησίον τοῦ ἄλλου.

— Γεννηθῆτέ τὸ θελήμα σας, λέγει, ἀφοῦ ἐπιμένετε. Φέρετε λοιπόν, ἂν ἤμπορητε νὰ τὸν ἀναγνωρίσητε, ἐκείνον ἐκ τῶν δύο, ὅστις εἶνε ὁ πατὴρ μου.

Οἱ ἄνθρωποι τῆς ἀστυνομίας, ἐν ἀμνηχανίᾳ εὐρεθέντες, ἀπεσύρθησαν καὶ μετέβησαν παρὰ τῷ μεγάλῳ βεζύρη Γκιαφάρ, διὰ νὰ ζητήσωσι τὰς διατάξεις του. Οὗτος, χαίρων τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ καλίου Ἄρουμ-Ρασιδ, καὶ γνωρίζων πόσον ἡγάπα τὴν δικαιοσύνην, ἔπεισε νὰ τῷ ὑποβάλλῃ τὴν ἐκτακτον ταύτην περίστασιν, τόσον περιπεπλεγμένην.

Οἱ Ἄρουμ-Ρασιδ σκεφθεὶς ὀλίγον, εἶτα δὲ μειδιάσας: — Ἄκουσον Γκιαφάρ, λέγει, πρέπει ἐξ ἅπαντος τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ν' ἀνακοινώσωμεν εἰς τὸ δημόσιον. Στείλε τοὺς ἀστυνομικούς νὰ ζητήσωσι τὴν Ἄισα καὶ τοὺς δύο χοίρους, καθὼς καὶ τὸν δερβίσην Ἀβουλ-Κασσέμ καὶ τὸ παιδίον του. Ὁδήγησον αὐτοὺς ἐμπροσθεν τοῦ παλατιοῦ, καὶ ἀνάγγειλον καθ' ὅλην τὴν πόλιν, ὅτι σήμερον θ' ἀποδώσω τὴν δικαιοσύνην δημοσίᾳ. Προσκάλισον ἐπίσης καὶ τὸν δήμιον, τοῦ ὁποίου θὰ λάβωμεν ἀνάγκην. Πήγαινε.

Μετὰ δύο ὥρας, αἱ διαταγαὶ τοῦ Ἄρουμ-Ρασιδ ἐξετελέσθησαν. Ἀρκετὸν πλῆθος συναστίζετο πρὸ τῶν ἀνακτόρων, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποίου ὁ καλίου ἐξεῖχεν ἔφιππος, καὶ παρ' αὐτῷ ὁ μέγας βεζύρης καὶ ὁ δήμιος ἀπέναντι δ' αὐτοῦ, περικυκλωμένοι ὑπὸ φυλάκων ἴσταντο ὁ Ἀβουλ-Κασσέμ, ὁ Ἄλλης, ἡ Ἄισα καὶ οἱ δύο χοῖροι. Ὁ Ἄρουμ-Ρασιδ ἔλαβε τὸν λόγον:

— Πολλὰ ἐγκλήματα, θανάτῳ τιμωρούμενα, διεπράχθησαν ὑπὸ τινος καλοῦμένου Γακούβ. Καίτοι ὁ ἄνθρωπος οὗτος τῇ θελήσει τοῦ Ἄλλης, μετεβλήθη εἰς χοῖρον, οὐχ ἦττον φρονῶ, ὅτι ἡ δικαιοσύνη ὀφείλει νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ καθήκον της.

Εἶτα δὲ στραφεὶς πρὸς τὴν Ἄισαν: — Εἶσαι ἡ θυγάτηρ τοῦ Γακούβ... ἤμπορεῖς βέβαια νὰ μὰς δείξῃς ποῖος ἐκ τῶν

δύο χοίρων εἶνε ὁ πατὴρ σου. Ὁμιλήσον, σὲ διατάττω.

— Ἀρχηγὲ τῶν πιστῶν, ἐφώνησεν ἡ Ἄισα ὀλολύζουσα, καὶ πίπτουσα εἰς τοὺς πόδας τοῦ καλίου, ὅποια ἀπάνθρωπος διαταγή! θυγάτηρ ν' ἀπαρνηθῇ τὸν πατέρα της! Καὶ εἴ ἄλλου, μήπως εἰξέυρω; οἱ δύο χοῖροι εἶνε καθ' ὀλοκληρίαν ὅμοιοι, καὶ δὲν ἤμπορῶ νὰ τοὺς διακρίνω.

— Πρέπει ὅμως εἰς ἐκ τῶν δύο ν' ἀπολεσθῇ, ἀπεκρίθη ὁ Ἄρουμ-Ρασιδ. Δὲν θέλεις καθόλου νὰ ὀμιλήσῃς; ἔστω ἡ τύχη θ' ἀποφασίσῃ. — Δήμιε, σύλλαβε ἕνα ἐξ αὐτῶν τυχαίως καὶ φέρε τον εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως.

— Ἐλεος, ἀρχηγὲ τῶν πιστῶν, ἔλεος, ἐφώνησεν ἡ Ἄισα. Εὐσπλαγγίσθητι τὴν πιστὴν ὑπήκοόν σου. Δὲν εἶμαι ἀρεκτὰ δυστυχῆς; σὲ ἱκετεύω, ἔλεος, χάριν.

Ἄλλ' ἀμέσως τὰ δάκρυά της ἰσταμάτησαν· εἶχε παρατηρήσῃ ὅτι ὁ χοῖρος, τὸν ὁποῖον συνέλαβεν ἐκ τῶν δύο ὧτων ὁ δήμιος, ἠκολούθει τὸν τελευταῖον τοῦτον μετὰ μεγάλης εὐπειθείας, καὶ χωρὶς νὰ προσπαθῇ νὰ τοῦ δαγκάσῃ τὰς χεῖρας. Ὁ Καλίου ἐπετήρει αὐτὴν διὰ περιέργου βλέμματός· ὁ δήμιος ἔσπευσε νὰ τὴν σπᾶθῃν του. Ἡ Ἄισα δὲν ἐκινεῖτο πλέον. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ὕψωνε τὸν βραχίονα, ὁ καλίου ἀνέκραξεν.

— Ὁ ἄλλος χοῖρος εἶνε ὁ ἀληθὴς Γακούβ! Ἀλλὰ τότε, ἐπειδὴ ἡ Ἄισα καταβλήθησα κατέπεσον ἀναίσθητος, ἦλθεν ἡ σειρά τοῦ Ἀβουλ-Κασσέμ, ὅστις πεσὼν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Καλίου εἶπε:

— Ἀρχηγὲ τῶν πιστῶν, εἰς τὴν δικαιοσύνην κάμνω ἔκκλησιν. Ἡ καρδιά σου εἶνε δικαία καὶ γενναία, καὶ δὲν θ' ἀφήσῃς νὰ ἀποκτείνωσιν ἄνθρωπον, χωρὶς ν' ἀκούσῃς τὴν ἀπολογία του, καὶ πολὺ περισσότερο ἀπλοῦν χοῖρον στερούμενον τοῦ λόγου. Ἔσο ἐπιεικὴς καὶ χάρισέ τῷ τὴν ζωὴν.

Ὁ Ἄρουμ-Ρασιδ, τόσῳ ἦτο ἱκανοποιημένος ἐκ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ στρατηγήματός του, ὥστε εὐκόλως ἐχορήγησε τὴν ζητούμενην χάριν· ἡ δὲ Ἄισα ὄλωσ περιχαρῆς, ἐπέστρεψε μετὰ τῶν δύο χοίρων.

Διηγούνται, ὅτι ὁ Ἀβουλ-Κασσέμ διὰ τῶν δεησέων του ἐπέτυχε ν' ἀποδώσῃ εἰς τὸν πατέρα τῆς Ἄισας, τὴν πρώτην μορφήν του· ἀλλὰ φαίνεται, ὅτι μετὰ δυσκολίας κατώρθωσε τοῦτο. Πράγματι, καθὼς λέγει ἀραβικὴ τις παροιμία: «Εὐκολώτερον εἶνε νὰ μεταβάλλῃ τις ἄνθρωπον εἰς χοῖρον, παρὰ χοῖρον εἰς ἄνθρωπον.»

Σ. ΧΑΝΟΣ
FERNAN CABALLERO
ΛΟΥΚΑΣ ΓΚΑΡΤΣΙΑ
(ἀετήματα).
(Συνέχεια καὶ τέλος).

Ὁ Γκαλλιάρδος ὡς παρατηροῦμεν, εἶχε φθάσει εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης του, ἰδίᾳ διότι μετὰ ἄλλων θυσιῶν, προσέλαβε κα-

λὸν μάγειρον καὶ ἐξεσφιγξεν ὀλίγον τὸν στηθοδεσμόν του.

Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ ὑπάρχει μεγίστη διαφορά μετὰ τοῦ σοβαροῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ ἠθικοῦ, ὁ ἦρωσ ἡμῶν, εἶχε προσέτι ἐν τοῖς παρασκηνίοις, τὰς ἐλαφρὰς συνδιαλέξεις του, καὶ κατὰ τὸ γέυμα συνωμίλει περὶ ἀγορεύσεων καὶ σκανδάλων, περὶ συμβάσεων καὶ τοῦ Βασιλικῷ θεάτρον, περὶ τοῦ ὑπουργοῦ καὶ τῆς ὀρχηστρείδος, τοῦ ἀρχιερέως καὶ τῆς αἰοιδῆς, τοῦ Στέμματος καὶ τῶν παιγνιοχάρτων. Ἀνύψου ἐπὶ θρόνου τὴν ταυρομαχίαν, προέτεινε ἀποθῶσιν τῇ βιομηχανίᾳ καὶ ψῆφον ἐπιτιμῆσεως κατὰ τῆς πολυτελείας.

— Λέγε μου λοιπόν, φίλτατε, τῷ εἶπεν ἡμέραν τινὰ εἰς τῶν φίλων του κατὰ τὴν διάρκειαν προγεύματος, ἐνῶ ὁ καμπανιῆς εἶχεν ἀναλάβῃ νὰ ἀντιπροσωπεύσῃ τοὺς λεπτοῦς τρόπους, ὧν ἐστεροῦντο οἱ πλείστοι τῶν παρεστῶτων· καὶ ἡ Λουκία τί ἀπέγινε;

— Εἶνε εἰς Σεβίλλην, ὅπου τὴν ἄφησα, διότι ἦτο ὀλίγον ἀδιάθετος, ἀπήνησεν ὁ ἦρωσ.

— Εἰξέυρεις, ὅτι ἤρχισε νὰ χάνῃ ὀλίγον ἐκ τῆς φαιδρότητός της;

— Εἰς ἡλικίαν εἰκοσι καὶ ἐνὸς ἔτους, φίλε μου;

— Δὲν εἶνε παράδοξον, εἶπε κομψὸς υἱὸς κεφαλαίου, ἀνατραφεὶς ἐν Γαλλίᾳ· ὅταν σπεύδῃ τις ἐν τῇ ζωῇ, εἰς αὐτὴν τὴν ἡλικίαν εἶνε ἤδη γέρον!

— Ἡ ζωὴ τῶν καμελιῶν εἶνε ὅπως ἡ τῶν ροδῶν, διαρκεὶ μίαν ἡμέραν, ἔσπευσε νὰ προσθέσῃ ἄλλος τις συνδαιτυμῶν.

— Ἐπρεπε νὰ τὴν κατατάξῃς ἤδη μετὰ τῶν ἀναμνήσεων σου, εἶπε χαρίζεις τις ἄλλος.

— Καὶ νὰ τὴν ἐξορίσῃς με τοὺς περασμένους σύρμούς, προσέθηκεν ἕτερος.

— Τοῦτο δὲν εἶνε δυνατόν, ἀπήνησεν ὁ στρατηγός.

— Ἐστωκριασμέναι ἰδέαι!

— Βεβαίως ἡ ὠραία μας δὲν πιστεύω, ὅτι θὰ εὐρῆ πρότυπον πίστεως εἰς τὸν στρατηγὸν τοῦ πεφωτισμένου τούτου αἰῶνος.

— Μεταξὺ τῆς Λουκίας καὶ ἐμοῦ, εἶπεν ὁ ἦρωσ, ὑπάρχουσι περιστάσεις ἐξαιρετικαί.

— Διηγήσου μας αὐτάς, εἶπε τις ἐκ τῶν οἰκειότερων ἡ ρωμαντικῆ σου ἀφήγησις θὰ μὰς κάμῃ νοστιμώτερον τὸν καφέν.

Ὁ στρατηγὸς ἀφηγήθη τότε ἐν ὅλῃ τῶν τῇ λεπτομερίᾳ, τὴν ἀρχὴν καὶ τὰς διαφορὰς περιστάσεις τῆς μετὰ τῆς Λουκίας σχέσεώς του.

— Δὲν ἔνοεις, στρατηγέ, ὅτι ὅλα αὐτὰ ἦσαν κωμωδία, τὴν ὁποίαν ἐπιτηδείως ἐπαίξαν αἱ πονηραὶ χωρικά, ἕνα παιγνίδι προμελετημένον διὰ νὰ ἐπιδειχθῶν, διὰ νὰ σὲ φοβίσουν, διὰ νὰ κινηθῇ τὸ ἐνδιαφέρον σου ὑπὲρ τῆς μικρούλας, καὶ σὲ ἀναγκάσουν νὰ τὴν νυμφευθῇ;

— Σπουδαίως, Γκαλλιάρδε, νομίζεις, ὅτι ἡ Λουκία δὲν ἐξαγοράζεται πλέον. Εἰλικρινῶς θὰ εἶνε ἐκ μέρους σου μεγάλη ἀνοησία, νὰ δημιουργήσῃς τοιοῦτον πρόσκομμα εἰς τὸ μέλλον σου.

— Δὲν βλέπω ἐγὼ ὅτι... διὰ νὰ εἶνε τις βουλευτής... γερουσιαστής... ἢ...

— Δὲν πρόκειται περὶ τούτου· ἀπεροφήθη τόσον ἀπὸ τὴν πολιτικὴν, ὥστε δὲν εἶδεις προσοχὴν εἰς τίποτε ἄλλο. Μάθε λοιπόν, ὅτι ἡ κόρη τοῦ τραπέζιτου δὸν Ζουάν δὲ λα Μονεῖδα, εἶνε σφόδρα ἐρωτευμένη ἀπὸ τὸ ὑποκείμενόν σου· τὸ εἰξέυρω ἀπὸ μίαν φίλην της. Ἡ μητέρα της κατεβλήθη ἰδίᾳ ὑπὸ τοῦ τίτλου τοῦ μαρκησίου δὲ Μόντε Γκαλλιάρδου, τὸν ὁποῖον, ὡς λέγεται, θὰ λάβῃς προσεχῶς, καὶ ὁ πατέρας της θαυμάζει τὴν εὐφροσύνην σου.

— Εἰμεθα σύμφωνοι, εἶπεν ὁ στρατηγὸς μετ' ὑπεροφίας, διότι καὶ ἐγὼ συμπάθω πολὺ πρὸς τὴν ἰκονότητά του.

— Εἶνε δὲ, ὅχι ὀλιγώτερον ἐρωτευμένος μὲ τὸν βαθμόν σου καὶ τὰ εἰσοδήματά σου. Βλέπεις λοιπόν, φίλε, ὅτι ἔχεις ἐμπροσθέν σου μέλλον ἐξηφαλισμένον.

— Ἀλλὰ μόλις γνωρίζω τὴν χαρίεσσαν νέαν, ἥτις με ἤξιώσε τῆς προσοχῆς της, εἶπε μετὰ μετριοπροσῆνης ὁ νεὸς στρατηγός.

— Εἶνε πολὺ εὐμορφος, εἶπεν ὁ οἰκειότερος. Ἡξέυρεις, ὅτι καὶ ἰκπεύει ὡς Κοζάκος;

— Ὡ! βεβαίως, προσέθηκεν ὁ μαθητὴς τῶν Παρισίων, ἡ Ἀθηναῖς δὲ λα-Μονεῖδα ἔχει τὸ κομψότερον ἀνάστημα, τὸ ὠχρότερον χρῶμα, τὰ μάλλον ὑπερήφανα βλέμματα ἐξ ὅλων τῶν ὠραίων μας τῆς Μαδρίτης. Εἶνε θαυμασία.

— Εἶνε ἐξαιρετικὴ τύχη, μὰ τὴν ἀληθειαν· ὁ πατὴρ της εἶνε ἀκόχος τεσσαράκοντα ἑκατομμυρίων, καὶ ἡ Ἀθηναῖς εἶνε κόρη μονογενῆς.

— Ἐπωφελέθητι τῆς εὐκαιρίας καὶ νυμφευθῆτι γρήγορα. Σκέψου, ὅτι αἱ ἑκατομμυριοῦχοι νεάνιδες εἶνε πλέον ἰδιότροποι ἀπὸ τὸν ἄνεμον, πλέον εὐμετάβολοι ἀπὸ τὸν ἀνεμοδείκτην· κάμουν ὅ,τι θέλουν. Ὁ λόγος δὲ εἶνε, ὅτι οἱ γονεῖς αὐτῶν τῶν ἐνδοξῶν κληρονόμων, ἡξέυρουν μόνον ἴσπανικά καὶ ἐπομένως εἰδονταί πολὺ τὰς θυγατέρας των, αἱ ὁποῖαι ἔμαθον τὰ Γαλλικὰ εἰς τὰ μυθιστορήματα τοῦ Σὺν καὶ τὰ Ἰταλικὰ εἰς τὸ μελόδραμα. Ἡ παραξενιά μίαν ἰδιοτρόπου, εἶνε ὡς ἡ ἀστραπή. Μὴ χάνῃς λοιπόν τὸν καιρὸν σου, διότι πιθανῶς θὰ ὤφισασο...

— Μίαν ἀπογοήτευσιν, εἶπε Γαλλιστὶ εἰς τῶν συνδαιτυμῶνων.

— Ἡ θὰ μετενοεῖς, εἶπεν ἕτερος.

— Τί φρονεῖτε δι' ὅλα ταῦτα, θεῖ μου, ἠρώτησεν ὁ Γκαλλιάρδος γέροντα στρατηγόν, ὅστις εἶχεν ἀπολέσῃ ἕνα πόδα εἰς τὴν μάχην τῆς Β... Ὁ ἦρωσ ἡμῶν προσεπάθει νὰ ἐκφέρῃ τὴν ἐρώτησίν του ταύτην ἐπὶ τὸν ἀστεϊότητος, κατὰ βάθος ὅμως ἠσθάνετο εὐχαρίστησιν.

Ὁ γέρον εἰσῆγα, θαυέωων διὰ τῆς χιρῶς τὸν λευκόν του μύστακα.

— Λοιπόν, στρατηγέ, τί φρονεῖτε; ἠρώτησε τις.

— Φρονῶ, ἀπήνησεν οὗτος, ὅτι πρέπει νὰ νυμφευθῇ.

— Εἶνε προφανές, εἶπεν ἄλλος.

— Ἐννοεῖται, ὅτι πρέπει νὰ νυμφευθῇ, εἶπεν πάντες οἱ ἄλλοι.

— Ἄς ἐξηγηθῶμεν, κύριοι, ἐξηκολού-

θησεν ὁ γέρον· λέγω, Γκαλλιάρδε, ὅτι πρέπει νὰ νυμφευθῇς, ὅχι μὲ τὴν μικρούλαν ἐλείνην δεσποινίδα τὴν ἑκατομμυριοῦχον, ἀλλὰ μὲ τὴν Λουκίαν.

Πάντες ὁμοφώνως διεμαρτυρήθησαν κατὰ τῶν λόγων τούτων.

— Στρατηγέ, καταχράσθε τοῦ καθήκοντος σας, ὡς Νέστορος, εἶπε τις ἐξ ὄλων.

— Προτείνω ψῆφον μομφῆς, προσέθεσεν ἕτερος.

— Ὁ στρατηγὸς ἀπατάται, εἶπεν ὁ οἰκειότερος· εὐπατρίδης ἔχων τὴν λεπτότητά του δὲν δύναται νὰ συμβουλευσῇ τοιοῦτον γάμον.

— Naί, βεβαίως ἔχω λεπτότητα. Ἡ δὲ λεπτότης εἶνε φυτὸν, τὸ ὁποῖον ἀναδίδει τοιαύτας ρίζας, ὥστε οὐδὲ τὸ χρυσοῦν ἀροτρον, μὲ τὸ ὅποῖον καλλιεργοῦνται σήμερον αἱ ἰδέαι, θὰ κατώρθω νὰ τὰς ἐκρίζωσῃ ἀπὸ τῆς γῆς. Διὰ τοῦτο συμβουλεύω ἐκείνον, ὅστις ἔκαμε μίαν κακὴν πράξιν, νὰ τὴν ἐπανορθώσῃ· ἐκείνον, ὅστις κατέστρεψε τὴν τιμὴν μίαν κόρης, νὰ τὴν προσταύμωσῃ. Τῷ συμβουλεύω δὲ τοῦτο πολὺ θερμότερον, ἐάν τὸ μέλλον ὑπομειδῇ αὐτῷ, ὅπως μὴ ἐντρέπεται βραδύτερον διὰ τὸ παρελθόν. Εἰς τὴν ἐποχὴν μου, κύριοι, δὲν διεπραγματεύοντο τοὺς γάμους δημοσίᾳ· σχεδὸν οἱ μόνοι σύμβουλοι κατὰ τὰς περιστάσεις, ἦσαν ἡ καρδιά, ἡ τιμὴ καὶ ἡ συνείδησις. Ἀλλὰ, προσέθηκεν ὁ γέρον ἐγειρόμενος, αἱ ἀρχαὶ μου ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἀντικειμένου, συγκρινόμεναι πρὸς τὰς ἰδικὰς σας, παρέχουσι τόσην ἀντίθεσιν, ὅσην ἡ παρουσία μου μετὰ τῶν νέων. Σὰς χαριετῶν, κύριοι· ὕψαινε, ἀνεψί μου· μὴ μὲ προσκαλέσῃς εἰς τὸν γάμον, ἐάν νυμφευθῇς τὴν ἑκατομμυριοῦχον. Ἀλλ' ἐάν νυμφευθῇς τὴν Λουκίαν, θὰ γίνω κομπάρσος σου.

Μετὰ ταῦτα, ὁ εὐγενὴς καὶ ἀξιοπρεπὴς ἀπόμαχος ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης.

— Ὁ στρατηγός, εἶπεν ὁ οἰκειότερος, εἶνε κατὰ γράμμα μὲ τὸν ἕνα πόδα εἰς τὸν τάφον, καὶ τὰ πάντα τὰ βλέπει μὲ ὄψιν μελανήν. Εἰς τὸν αἰῶνα αὐτὸν τῆς πραγματικότητος πρέπει, Γκαλλιάρδε, νὰ συμβαδίζῃ τις μὲ τὰς γενικὰς ἰδέας· ἄλλως, ἀκολουθῶν τὸν παλαιὸν συρμόν, καθίσταται γελοῖος.

Ἐν τούτοις αἱ ἡμέραι διεδέχοντο ἀλλήλας, ἐκάστη δὲ αὐτῶν παρουσίαζε νέα συμβάντα καὶ τὴν λήθην τῶν προηγουμένων. Ἡ Λουκία ἤρχισε νὰ στενοχωρῆται ὕλικῶς, χωρὶς νὰ τὸ γράψῃ πρὸς τὸν Γκαλλιάρδον· διότι μὲ τὴν συναίσθησιν τοῦ καθήκοντος καὶ τὸ ἐρύθημα τῆς αἰσχύνῃς της ἡ Λουκία ἠννόησε τὸ ὄνειδος, ὅπερ συνάδευε τὰ δῶρά του, καὶ τὴν διπλὴν ἐντροπήν δι' αὐτὴν καὶ τὰ ζητή καὶ τὰ δεχεται. Ἐπώλησεν ὅ,τι πρᾶγμα ἀξίας κατεῖχε, καὶ ἔβλεπε προσεγγίζουσαν τὴν ἐντελὴ ἐξάντησιν τῶν πόρων της.

— Τί θὰ γίνω; ἐσκέπτετο ἡμέραν τινὰ, ἔχουσα τὴν κεφαλὴν κεκλιμένην ἐπὶ τοῦ στήθους της. Δὲν εἰξέυρω πλέον νὰ ἐργάζωμαι, ὅπως ὁ ναυτικός, ὁ ὁποῖος κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς γαλήνης λησμονεῖ τὰς ἐργασίας. Καὶ τώρα, ὅπου δὲν ἔχω πλέον τίποτε, τί θὰ γίνω; Τί σκέπτεται ἀρὰ γε ὁ αἰτιὸς τῆς

καταστροφῆς μου; Πότε θὰ ἐνθυμηθῇ, ὅτι ζῶ;

Μεταξὺ τούτων, ἡμέραν τινὰ εἰσῆλθεν ἡ οἰκοδέσποινα κρατοῦσα ἐν τῇ χειρὶ ἐπιστολήν.

— Εἶνε ἐκ Μαδρίτης, εἶπε μετὰ μειδιάματος χαρίεντος. Στοιχηματίζω, ὅτι ὁ στρατηγὸς ἀγγέλλει τὴν ἐπάνοδόν του καὶ ἐπικυροῖ τὴν διαδοχὴν ἐνταῦθα εἰδήσιν, ὅτι διωρίσθη ἀρχιστράτηγος τῆς Ἀνδαλουσίας.

Ἡ Λουκία ἀπεσφράγισε τὴν ἐπιστολήν καὶ ἀνέγνω τὰ ἐξῆς:

«Ἀγαπητή μοι Λουκία.

«Οὐδὲν πρᾶγμα εἶνε αἰώνιον. Ἡ ἡλικία ἐμπνέει σοβαρὰς σκέψεις· ὁ βίος ἔχει τὰς ἀνάγκας του, αἱ περιστάσεις παρέχουσιν ὑποχρεώσεις καὶ ἡ κοινωνικὴ θέσις καθήκοντα, ἀτινα ἀναγκάζουσι τὸν ἄνθρωπον νὰ κάμῃ θυσίας χάριν τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς κρίσεως. Ἐὰν αἱ θυσίαι αὐταὶ εἶνε ἐπιπόνοι, δυστυχῶς εἶνε καὶ ἀπαραιτήτοι.

«Ἡ οἰκογένειά μου ἐσκέπηθ' ἐμὲ γάμον, ὁ ὁποῖος μοὶ ἐξασφαλίζει λαμπρότατον μέλλον. Τὰ πρᾶγματα ἐφθασαν εἰς τοιοῦτο σημεῖον, ὥστε μοὶ εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀρνηθῶ, χωρὶς νὰ προσβάλλω σπουδαίαν καὶ ἀξιοπρεπῆ οἰκογένειαν, χωρὶς νὰ δυσχερεστήσω τὴν ἰδικήν μου, χωρὶς νὰ γίνω αἰτιὸς σοβαρᾶς βλάβης, διὰ τὴν ὁποίαν σὺ πρώτη θὰ λυπηθῇς.

«Ἡ ἀνάγκη, ἐν ἡ εὐρίσκομαι ν' ἀποκατασταθῶ, δὲν θὰ εἶνε διὰ σέ, νομίζω, οὐδὲ θλίψις, οὐδὲ ἐκπληξίς. Πιστεύω ἐπίσης, ὅτι δὲν θὰ αἰσθανθῆς τὴν στέρησίν μου, καθότι παρετήρησα πρὸ πολλοῦ ἤδη πόσον ὀλίγον σὲ νυχαρίσται ἡ συμβίωσις μας καὶ πόσον ἡ παρουσία μου σοὶ ἦτο ἡμίσητα εὐάρετος. Ἴσως ἄλλος κατέχει ἤδη ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὴν θέσιν, ἣν κατέστει! Ἐὰν μέλλῃ νὰ ἦσαι εὐτυχεστέρη μαζὺ του, ἀφ' ὅ,τι ἦσο μαζὺ μου, εἶμαι ἀρκούντως φιλόσοφος διὰ νὰ χαρῶ ἐγὼ πρῶτος.

«Χαίρε. Πιθανῶς νὰ μὴ ἀνταμωθῶμεν πλέον, ἀλλὰ πιστεύσον, ὅτι οὐδέποτε θὰ σὲ λησμονήσω· ἐὰν δὲ δύναμαι νὰ σοὶ χρησιμεύσω εἰς τί, τίθεμαι εἰς τὴν διάθεσίν σου.»

— Λοιπόν, ἠρώτησεν ἡ οἰκοδέσποινα, σὰς λέγει ὅτι ἔρχεται;

— Ὅχι, ἀπήνησεν ἡ Λουκία, καὶ αἱ παρειαὶ της ἐκαλύπτοντο δι' ἀφθόνων δακρύων· λέγει, ὅτι δὲν ἔρχεται.

και να εισαγάγω εν τη οικία μου νέον σύστημα. Απαφάσιον να απαιτήσω προπληρωτέον το αντίτιμον των εννοικίων οι άλλοι παρεδέχθησαν τούτο· έλιπίω, ότι και σεξ θα το παραδεχθήςτε.

— "Οχι, κυρία μου, διότι αναχωρώ αυριον· σάς οφείλω δε μόνον τον παρελθόντα μήνα.

Επελθούσης της νυκτός, ή ταλαίπωρος έγκαταλειμμένη εξήλθε προς πώλησιν των ιματίων της. Μετ' όλιγον επανήλθε και έπλήρωσε την οικοδόσειονάν της, μη κρατούσα ή το μικρόν ποσόν, όπερ τή έχρειάζετο διά την ήμιονον, έφ' ής θα μετέβαινε μέχρι Ξερές, εκείθεν δέ, ως είχαν άποφασίση, θα εξηκολούθει πεζή την όδοιπορίαν της μέχρι τοϋ χωρίου της Αρκος.

Τήν επομένην, περι τό λυκαυγές, εξήλθε διά της πύλης της Κάρμονας, ρίπτουσα βλέμμα μελαγχολικόν επί της έν νάρκη έτι ευρισκομένης πόλεως, ήτις είχε ζωηρά ως χωρική και έπιβλητική ως βασιλείσα, φραία νέα παρθένας, και πλήρης μαθήσεως και άναμνήσεων ως γραία καλού γένους, χαρίεσσα ως σημερινή Ανδaluσία, αξιοπεπτης και άγνή ως αρχαία Καστιλιανή.

Είς Ξερές ή Λουκία ευρέθη μόνη και άνευ στήριγματός· άλλ' ό προστατεύον αυτήν άγγελος τή παρέσχε την συνάντησιν του μπάρμπα Μπάρτολο έν τή ξενοδοχείω, έν φ κατέλυσε. Ουδέν άλλο ήδύνατο να τή προξενήσῃ τόσον γλυκυϊαν παραμυθίαν ή ή συνάντησις του αρχαίου οικογενειακού φίλου. Τή άφηνήθη λεπτομερώς τά παθήματά της, έπιπροσθήτουσα, ότι ήγνόει τί οφείλει να πράξῃ, άφου ούδὲ προς ύπηρεσίαν δέν έτόλμα να παρουσιασθῇ έν τινι οικω.

— Κόρη μου, τή είπεν ό γέρον πολειμστής καταστράφηκε τό σπίτι της διαβολουμένης εκείνης Λένας. Έαν είχες φανή αστήρη προς εκείνον τον άπάνθρωπον, δέν θα έτύχαιναν δια αυτά. Πώς εφαντάσθηκες, ότι ένας άρχοντας θα τά έβαλε με μιή χωρική, χωρίς να έχῃ σκοπόν να την περιπαίξῃ; Στά ύστερα, προσέθηκε βλέπων βρόντα τα δάκρυα της Λουκίας, άς άρῃσωμεν τά περασμένα. Όταν ό λαγώς έφυγε, ή παγίδες εινε περιττά. Δέν είμαι από εκείνους, όπου ξεκομματίζουον τό πεσμένον δένδρον, ή που διπλασιάζουον τό φόρτωμα του μουλιαριου όπου γονατίζει. Η μετάνοια εινε βάπτισμα, άνοίγει την πόρτα της μάνδρας· και σύ μετανοεις, άφου είχες τό θάρρος να γύρισῃς εις την φτώχια σου. Αν είχες μείνη εις ταις μεγάλαις πόλεις, θα ευρισκες πολλούς να σε καταστρέψουον όλότελα. Έλα μαζί μου, θα μιλήσω του Λουκά και έλιπίω να σε δεχθῇ, όπως και πρέπει να κάμῃ.

— Μπάρμπα Μπάρτολο, έφώνησε μετά θλίψεως ή Λουκία, ό Λουκάς δέν θα με συγχωρήσῃ ποτέ. Είπεν ότι δέν έχει αδελφήν, και τίποτε δέν θα τον πείσῃ να φερθῇ διαφορητικά.

— Εινε άλθθεια, είπεν ό μαχητής, ότι οι Γκάρτσια έχουον τό κεφάλι πειό σκληρό από τό σιδερένιο σφυρι και ότι τίποτε δέν κατώρθωσα, όταν ανακατώθηκα εις τον γάμον του πατέρα, ό θεός συγχωρήσῃ την ψυχήν του! Αλλά σήμερα εινε διαφορητικά

τά πράγματα. Ο Λουκάς έδειξεν, ότι έχει καρδιά, ένφ ό πατέρας έκαμα μιαν άνοσιάν. Εινε πειό ευκολο ν' άγαπήσῃς δύο ανθρώπους, όπου εινε συγγενεις, παρά να χωρίσῃς δύο που ό διάολος τους ένωσε, θα δώσω και ό θεός βοηθός. Έως τότε θάρθῃς σπίτι μου· δέν είμαστε πλούσιοι αλλά και ό,τι μπορούμε για σένα θα τό κάμωμε.

Τήν επομένην, ό μπάρμπα Μπάρτολος και ή Λουκία ήκολούθουον την όδον, την περιεγράφωμεν έν αρχή του διηγήματος τούτου, ή Λουκία επί όνου, ό δέ άγαθός γέρον πεζή. Αφίχθησαν την έσπεραν εις Αρκον.

Αξιολύπητος, όστις φθάνουον εις την γενέτειραν πόλιν, άντι να αισθανθῇ άγνην και τελειαν ευδαιμονίαν, τούναντιον αισθάνεται την καρδίαν του κατασχιζομένην υπό της έντροπής και του άλγους! Αξιολύπητος άν εύρη τους γονεις του νεκρούς, τον οικον έν φ έγεννήθη εις ξένας χείρας, και επί της όψεως των γειτόνων του, των φίλων του, άντι μειδιάματος φιλικου, την παγετώδη εκείνην περιφρόνησιν και την ψυχρότητα, ην άποδίδουον εις τους ξένους.

Ο μπάρμπα Μπάρτολος άφηκε την Λουκίαν έν τή οικω αυτου, ένφ δέ τό δειπνον ήτοιμάζετο, μετέβη παρά τή Λουκῃ Γκάρτσια.

Ο Λουκάς μετά την από του στρατου άπόλυσιν του, επανήλθεν εις Αρκος. Εκεί εύρε θεσιν πάλιν και ήμερομίσθιον ή διαγωγή του δέ ήτο τοιαύτη, ώστε ήδη διάφοροι καλοί έργασιαί τή προσεφέροντο. Ο οικος του πατρός του ειχε από καιρου πωληθῇ, άλλ' εύρεν έν αυτώ προβεβηκυϊαν συγγενή, παρ' ή ένοικίας δωμάτιον και ήτις ανέλαβε να τον περιποιήται.

Ο μπάρμπα Μπάρτολος εισήλθε, καθ' ην στιγμήν τό δειπνον του Λουκά ήγγιζεν εις τό τέλος.

— Ορίστε, μπάρμπα Μπάρτολο, τή είπεν ό Λουκάς βλέπων αυτον εισερχόμενον.

— Ευχαριστώ. Με ταις υγείαις σου. Θέλεις να καπνίσῃς;

— Καλό θα ήτο.

Ο μπάρμπα Μπάρτολος προσέφερε σιγάρον τή Λουκῃ, ήναψε τό ιδικόν του και άποτόμας, κατά τό σύστημά του, τή είπε: — Λουκά, παιδί μου, μου λέγεις, σε παρακαλώ, γιατί ποτέ δέν μου όμιλεις για την αδελφήν σου; Μη σου φαίνεται, ότι μια αδελφή μπορεί ν' άλλαχθῇ.

Ο Λουκάς δυσαρρηστήεις συνωφρουθή και άπήνησε:

— Δέν έχω αδελφή, μπάρμπα Μπάρτολο!

— Πώς;... Τι είπες;

— Ο, τι είπα. Δέν έχω συνήθειο να λέγω δύο φορές ό,τι λέγω.

— Αφῃς δά ταις άγριάδαις σου! Δέν μου λέγεις με τί δικαίωμα άπαρνήθηκες την αδελφήν σου, άν και τό φέρεται της δέν ήτον εκείνο όπου έπρεπε να εινε;

Ο Λουκάς κατέστη ωχρότατος και ή περιεσταμένη άγανάκτησις του έδιδε τρόμον τινά εις τον πώγωνά του.

— Μπάρμπα Μπάρτολο, είπε προσποιούμενος τον άδιάφορον, πάντοτε είπαν ότι

δέν λογαριάζουοντα με εκείνον, όπου φεύγει. Ας άφήσωμεν αυτην την όμιλίαν.

— Δέν έχω όρεξη να την άφήσωμεν με άκούεις; θα σου πω, ότι αυτή ή αστήροτης του άνακριτου εινε καλή δια τον άμαρτωλόν, όχι όμως και δια τον μετανοημένον. Το καταλαμβάνεις; Λοιπόν ή αδελφή σου μετανόησε και ζεύρεις ότι, όποιος άμαρτάνει και μετανοεί, έρχεται με τό θέλημα του Θεου.

— Μπάρμπα Μπάρτολο, σου είπα, ότι δέν έχω αδελφήν.

— Πείσμα που τό έχεις, Θεέ μου! Έλα εδώ, σκληροκαρδε, πως μπορείς να λες ότι δέν έχεις αδελφήν, όταν ό Θεός σου έδωκε μιαν; Λουκά, κύτταξέ με καλά, δέν φεύγω άπ' εδώ, άν δέν συγχωρήσῃς την αδελφήν σου.

— Μπάρμπα Μπάρτολο, μην έπιμένῃς, διότι εινε αδύνατον.

— Μοιάζεις τον πατέρα σου· και οι δύο είσατε πειό πεισματάρηδες από βώδια. Ο Ιωάννης Γκάρτσια και ό Λουκάς Γκάρτσια τί ταιριασμένο ζευγάρι!

— Γιατί, κύριε, έρχεσαι να μου πετάξῃς τέτοια λόγια;

— Δέν είμαι άδικος, λέγω την αλήθεια. Έσύ όμιλεις όλιγα και άσχημα, και ό,τι λέγεις δέν έχει έννοιαν. Αλλ' άς έλθωμεν εις την όμιλίαν μας· δέν παραιτούμαι τόσο ευκολα, όταν υπερασπιζωμαι τό δικαίο. Σου έλεγα, ότι τό πείσμα σου εινε μεγαλειτερο από του πατέρα σου· διότι, συλλογίσου, ότι πειό όρθον εινε να έπιμένῃς να παντρευθῇς την άγαπητικιά σου παρά να μη θέλῃς να συγχωρήσῃς την αδελφήν σου. Η μητέρα σου σου την έσύστησε· θέλεις τώρα να παραβῃς την τελευταίαν έπιθυμίαν· εκείνης, όπου σε έφερε ες τον κόσμο;

— Μου έσύστησε την αδελφήν μου, ναί, αλλά όχι και την άγαπητικιά ενός...

— Είσαι πειό υπερήφανος από τον άετό, μολονότι εινε τό βασιλικό πουλί· βγάζεις τας άποφάσεις σου σαν δικαστικός πάρεδρος· φαντάζεσαι βέβαια, ότι ζεύρεις περισσώτερα από τον βασιλικόν σύμβουλον. Μάθε λοιπόν, γυιέ μου, ότι έχεις λάθος, και ότι δέν έχεις τό δικαίωμα να καταδικάζῃς την θυγατέρα της μητέρας σου, πριν τό κάμῃ ό Θεός· τόσο δέ όλιγώτερο δικαίωμα έχεις, γιατί έβοήθησες και σύ εις τό κακό.

— Εγώ, κύριε;

— Ναι, εύ. Γιατί έφυγες από την θέσι σου, ωσαν άγριο κατσίκι. Γιατί άμέλησες την σύστασι της μητέρας σου, γιατί δίχως να ρωτήσῃς ουτε τον Θεό, ουτε τον διάολο, έπῃρες τό τουφέκι, ένφ ήζευρες, ότι για έξη μήνες θα είσαι μπλεγμένος με την καζάκαν, και ότι δέν θα έβλεπες αυτην την δυστυχισμένην. Είχες εις την άφινε εις σπίτι διεφθαρμένον. Και έτσι έγινε, τι έγινε· τόσα γεράκια κυνηγούν τό πουλί και σου φαίνεται παράξενο να πέσῃ; Αυτό δέν γιατρεύεται, και ό,τι έγινε, έγινε. Τώρα νομίζεις δικαίω, όταν ή αδελφή σου παρατάει την κακή ζωή της, να μην έχῃ κανένα να βλέπῃ στό πρόσωπο;

— Έπρεπε να τό συλλογισθῇ. Ανήφορος χωρίς τον κατήφορό του δέν γίνεται.

— Έτσι λοιπόν, γυιέ μου! Βλέπεις τον

λαβωμένον, παρατήρηξ την πληγήν του, κλείεις τό πουγγί σου και δέν δίδεις τίποτε. Αυτό θα πῇ, ότι έχεις καρδιά πέτρινη για πτωχό πλάσμα, όπου έσπρωξαν στό κακό, χωρίς να ζεύρῃ τί κάνει.

— Μπάρμπα Μπάρτολο, ή άμαρτία εινε άμαρτία, όσο και άν δέν ήζευρε κανείς τί έκανε.

— Πιστεύεις λοιπόν, πως άν σου τύχαινε καμιά συμφορά, άς υποθέσωμεν, ότι εκλεφτες ή σκότωνες, πιστεύεις λέγω, ότι ή αδελφή σου δέν θα έγύριζε να σε ιδῇ; Οχι βέβαια.

— Θα έκαμνε άσχημα. Αλλ' ή υποθέσις εινε άχρηστος, διότι θα έφρόντιζα να μη παρουσιασθῶ εμπρός της. Ο λεπρός που έγύριζε τους δικούς του, και τους άρρωστὰς και αυτός δέν γιατρεύεται, μπάρμπα Μπάρτολο.

— Λουκά, γυιέ μου, ή παροιμία λέγει: Κάνε ό,τι κάνεις με καλό σκοπό και όχι με χόθος.

— Και τό ρητό λέγει, μπάρμπα Μπάρτολο: Τό αίμα βράζει δίχως φωτιά.

— Λουκά, εις τό όνομα της Παναγίας, πως μπορεί να περιμένῃ εύπλαγγίαν ποτέ εκείνος, όπου δέν έχει; Κάμε μιαν καλήν πράξιν και όταν πλαγιάσῃς, άς εινε και επάνω στό άχρρο, τό στρώσιμο θα σου φανῇ πούπουλο και όλο φραία όνειρα θα ιδῃς.

— Μπάρμπα Μπάρτολο, μη κουράζεσαι περισσώτερο. Και άν ειζεύρω, ότι θα πύγω στον Αδη, δέν θέλω να μου μιλουν για την ανόνητή εκείνη. Η αδελφή μου άπέθανε· δέν έχω πειά αδελφήν. Και τώρα τελείωσε· τά είπαμεν.

— Α! καλά, Κάνν! είπεν εγεγρόμενος μετ' άγανακτήσεως ό άγαθός γέρον. Ο Θεός θα σε δακτυλοδείξῃ, όπως έκαμε και στον κακό εκείνον αδελφό, όταν του έδιδε την κατάρτα. Η αδελφή σου εινε καλλιτέρα, με όλο τό φταίξιμό της και την μετάνοιά της, από σένα τον τίμιον και τον υπερήφανο.

Δέν θα περιγράψωμεν την άπελπισίαν, ύφ' ής κατελήθη ή Λουκία, ότε έμαθε παρά του μπάρμπα Μπάρτολου την άποτυχίαν του διαβήματός του.

— Θεέ μου! έφώνει όλολύζουσα, σύ μόνον θα με εύπλαγγισθῃς. Αλοϊμόμον! Έγώ όπου τον άγαπούσα τόσον εις τας εύτυχεις ήμέρας της παιδικῃς μου ήλικίας, όταν ήμην ακόμη καλή, και αυτον μόνον είχα παρηγορίαν! Δέν είζευρε τότε, πως περισσώτερον να με εύχαριστήσῃ, και μου ώρκιζετο ποτέ να μη με έγκαταλείψῃ.

— Έλα, κόρη μου, ήσυχασε, τή είπεν ό μπάρμπα Μπάρτολος. Τι άνάγκη τον έχεις αυτον τον άκαδον; Δέν είμαι έγώ εδώ; Τό σπίτι μου δέν εινε τόσο μικρό, όσον να μη σκεπάζῃ και σένα· θα τρώς ό,τι τρώγω· θα βοηθῃς την καυμένην μου την Ιωσήφα, όπου εινε λίγο σαν ραγιαμένο παλῆρ κανάτι και δέν εινε πειά για μεγάλα πράγματα.

Οι οικείοι είχαν κατακλιθῇ· ή δέ Λουκία ήγγύπη μόνη και άνεπύλει μετά θλίψεως, όσα άλλοτε καθίστων αυτην εύτυχη, την άγρότητα της, την πενίαν της και την άγάπην του αδελφου της. Ριφθείσα έν τή άπεράντω σταδίω των όδων της, ή πτωχή

Λουκία έθρήνη και επαρηγορείτο συνάμα. Έπανεφέρεν έν τή μνήμη της όλα τά συμβεβηκότα του παρθενικου της βίου, εκαστον τεκμηρίον άγάπης του αδελφου της, πῃσαν ματαιωθείσαν έλιπίδα. Τό σκότος και ή σιγή της νυκτός επνύξανον την θλίψιν της και τον νευρικόν της έρεθισμόν.

— Τι θα γίνω; Τι θα κάμω; έφώνει καλύπτουσα τό πρόσωπον διά των χειρών της· δέν ήμπορώ να είμαι βράχος του άγαθου του γέροντος, ουδέ να μείνω εις μιαν χωράν, όπου κατοικεί ό αδελφός, ό όποιος άρνείται να με άναγνωρίσῃ, και ό όποιος λέγει και εις τους άλλους να με προσβάλλουον· Τι να κάμω; Να ζητήσω έλεημοσύνην, άν δέν εύρω έργασίαν. Που να υπάγω; Όπου με οδηγῃ ή θεός!

Χωρίς ν' αναμείνη την ήμέραν, ίνα μη έννοήσῃ την φυγήν της ό προστάτης της, ήνοιξεν ήρέμα την θύραν και εξήλθεν επί της όδου.

Πριν δε έγκαταλείψῃ δια παντός τά μέρη εκείνα, έστη πρό της γειτνιαζούσης οικίας, έν ή απέβιασεν ή μητήρ της, έν ή διήλθε τά ήρεμα παιδικά αυτης έτη και έν ή αφήκεν αδελφόν, όν ήγάπα τρυφερώς, μετ' όλας τας προς αυτην άπανθρωπίας του.

Αφ' έτέρου ό Λουκάς, τεταραγμένος, άνήσυχος, ήρεθισμένος, δέν ήδύνατο να κοιμηθῇ.

Αίφνης ήκουσεν έν τή όδῳ γλυκυϊαν και τρέμουσαν φωνήν, άδουσαν τό αυτό ήσμα όπερ έψαλλε τή αδελφή, ότε αυτή ήτο παιδίον.

Ο Λουκάς άκουσίως ώρμησεν εκτός της κλίνης του, φέρων τας χείρας επί των ώτων του, όπως έμποδίσῃ ταύτα ν' άκούσῃσι.

Η φωνή έψαλλε:

Στόνομα της Παναγίας
βπου την λατρεύουον τόσοι
άδω μου έλεημοσύνη
Κι' ό θεός θα σ' τό πληρώσῃ

Ο Λουκάς, όστις επνύγητο, εκάθησεν επί της κλίνης του και μετ' όργῃς και άλγους εκτύπησε τό έδαφος διά των ποδων του.

Η φωνή εξηκολούθει μετά πλειοτέρας γλυκύτητος και τρέμουσα επί μάλλον. Ο δέ Λουκάς άναπνέων δυσκόλως, έφερε τας δύο χείρας εις τό δακρυόρεκτον πρόσωπον του.

Εν τούτοις ή φωνή, διακοπτομένη υπό λυγμων, εξηκολούθει τό ήσμα της:

Όπου άρνείται ψωμί στην αδελφή του
έχει πέτρα σκληρή την καρδιά.
Όπ' άρνείται ψωμί στην αδελφή του
τό άρνείται σ' αυτη την Παναγιά.

Ο Λουκάς έτρεξε προς την θύραν, ήνοιξεν αυτην μετ' όρμῃς, εξήλθεν, έτεινε τας άγκάλας του, και ή Λουκία έρρίφη έν αυταίς.

Τήν επομένην, ό Μπάρμπα Μπάρτολος έλεγε τή συζύγῳ του:

— Όταν ό διάολος πιάνῃ κανένα, κλείει γύρω του όλας ταις πόρταις. Μα όταν οι άνθρωποι δέν εινε τελειωτικά καταδικασμένοι, ό Θεός άφίνει ένα παραθυράκι άνοιχτό στην καρδιά τους.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΓΧΩΡΙΑ

Συνέστη έν Αθήναις επιτροπή εκ του Σ. Μητροπολίτου και πολλων άλλων εγχρίτων πολιτων, προς συλλογήν έρανων υπέρ των έν Θεσσαλονίκη παθόντων εκ της πυρκαϊξς. — Ο Αυτοκράτωρ της Γερμανίας άπίσταίτεν ως δώρον τῷ Διαδόχῳ Κωνσταντίνῳ, δύο θυμοειδεις ίππους. — Τήν παρελθούσαν Δευτέραν απέβιασεν έν Αρσζόβλει, ό τείως βουλευτής Λακωνίας Λεωνίδας Καπετανάκος, και έν Χαλκίδι, ό τείως βουλευτής Ευβοίας Νικ. Παπανικολάου. — Απέβιασεν την παρελθούσαν Τετάρτην, έν Πειραιεί ό πρώην δήμαρχος Πειραιώς Αριστέιδης Όμηρίδης Σκυλίτσας, τετιμημένος διά του χρυσου Σταυρου του Σωτήρος, και έν Κύπρω ό ποιμενάρχος Κύπρου Χρυσάνθος Ιωαννίδης. — Τήν εβδομάδα ταύτην έβρεξεν εις Αθήνας και εις διάφορα της Ελλάδος μέρη. — Τοποτηρητής του πατριαρχικου θρόνου Ιεροσολύμων, διωρισθῇ ό μητροπολίτης Ιορδάνου κ. Επιστάσιος. — Είς τά εκ των παραλίω της Ισπανίας εις Ελλάδα καταπλέοντα πλοία, επεβλήθη πενήτημος επιτηρητική καθαρισ, όταν τά πλοία ταύτα φέρουσι πιστοποιήσιν της οικείας Ελληνικής προξενικής αρχῃς, έτι έν τῷ λιμένι του άπόπλου ουδέν χολερικόν κρούσμα εγίνετο, υπεβλήθη δε ένδεκαήμερος επιγύβλωρος καθαρισ εις τά μη φέροντα καθράν πιστοποιήσιν· ή καθαρισ θα τελήται έν τῷ ανασυσταθέντι λοιμοκαθαρτηρίῳ της Δήλου. Νεώτεροι ειδήσεις περι της έν Ισπανία και Αραβία χολέρας άγγέλλουσιν, ότι αυτη όλων έν έλαττούται. — Τον παρελθόντα Ιουλιον εισεπαρήχθη εν του μονοφυλιου του περειαίου, των πυρετων, των παιγνιοχάρτων και του άλατος dr. 477,343, απέναντι 479,293 dr. εισπραχθεισων κατά τον αυτον μήνα του παρελθόντος έτους· από 1 δε Ιανουαριου μέχρι 31 Ιουλίου ενεστώτος έτους, εισεπαρήχθησεν έν όλῳ δραχ. 3,999,610, απέναντι 3,934,278 dr. εισπραχθεισων κατά τό αντίστοιχον χρονικόν διάστημα του 1889. — Μεγάλη Γαλλική εταιρία πρόκειται να ζητήσῃ παρά των δήμων Αθηνων και Πειραιώς, την άνάκληψιν της κατασκευῃς των όδων των δύο πόλεων, διά συστήματος στερεωτέρου και οικονομικωτέρου των ήδη υπαρχόντων έν χρήσει εις την Ευρώπην.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Ο βασιλεύς της Ελλάδος έφθασεν εις Κοπεγχάγην. — Ο Τσάρος και ή Αυτοκρατορική οικογένεια άπήλθον εις την παρά τά Αυστριακά μεθώρια κειμένην Πολωνίαν, ίνα παραστώσιν εις τά στρατιωτικά γυμνάσια προσεκληθῃ και άνώτερος Γάλλος αξιωματικός. — Ο πατριάρχης των Αρμενίων εδήλωσεν, ότι άν αι υπό της Πύλης επαγγελθεισα μεταρρυθμίσεις δέν εφαρμοσθώσιν έντός δύο μηνων, θα υποβάλῃ όριστικώς την παραιτήσιν του. — Διαλυθέντος του έν Τεργίστη Ιταλικου συλλόγου Υπερπατριδος, ή κυβερνήσις ήρήθη να εγχρίνη την ίδρυσιν νέου Ιταλικου συλλόγου. — Τήν παρελθούσαν Κυριακήν ενηργήθησεν έν Βουλγαρία βουλευτικιά εκλογαί, κατά τά γενικά άποτελέσματα των οποίων, εξελέγησαν 265 ύπουργοί, 20 αντιπολιτευόμενοι και 10 άχρωμάτιστοι· ό πρωθυπουργός κ. Σταμπούλωφ εξελέγη εις 5 διαμερίσματα. — Τήν παρελθούσαν εβδομάδα τά ύδατα του Δουναβειος επλημμύρη-

σαν ή συγκοινωνία μεταξύ Βιέννης και Λίντς διεκόπη μεγάλοι πλημμύραι συνέβησαν και εις άλλα μέρη τής Αυστρίας, Γερμανίας, Ρωσίας, Ιταλίας και Έλβετίας.—Μεγάλη πλημμύρα εν Χοσκάτη τής Μικράς Ασίας εκτός άλλων ζημιών, έπήνεγκε και τίν θάνατον 400 ατόμων.—Άγγέλεται, ότι ο Τσαρβίτς ή ο Τσάρος αυτός κατά τόν προσεχή Όκτώβριον θέλει επισκεφθή τόν Σουλτάνον.—Η μικτή εζ Έλλήνων, Όθωμανών και Έβραίων έπιτροπή, ήτις συνέστη εν Θεσσαλονίκη προς συλλογήν εράνων υπέρ τών παθόντων, συνέλεξε 10,000 λίρας όθωμανικάς.—Η αυτοκράτειρα Φρειδερίκου, έπιστρέφουσα εζ Ελλάδος, κατέπλευσεν εις Σπάλταον και Ζάραν και έπεσκέφθη τας περιφήμους αυτόθι βωμαϊκάς άρχαιοτήτας.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ε. Ε. Πάρον. Ό όπισθόμορος τάχως, λέγουσιν οι Ίταλοί, μεταμελείται άργά. Ποιος σας έιπε...—Μ. Ν. Ρόδου. Ένεγράφη έσταλήσαν. Εύχαριστούμεν. Π. Σ. Ι. Πάτρας. Σε. Μ. Παρισίους. Χρ. Δ. Κ/πολιν. Κ. Μ. Σ. Α. Τ., Ε. Ελ., Άνδ. Κ. Ι. Α. Δ. Τ. Ο. Σ. —Έλήφθησαν εύχαριστούμεν.—Στ. Ι. Καλαφάτιον, Μ. Α. Σπάρτην. Έλήφθησαν.—Π. Ε. και Άντ. Κ. Στ. Κύθωνιάς. Εύχαριστούμεν.—Ερ-

γάτη. Άρατον είνε, λέγουσιν οι Όθωμανοί, ότι εύχαριστεί την καρδίαν. Τό Καρδίας Άλγος σας άρα... δεν είνε άρατον.—Κ. Και εις ήμας και εις άλλους θ' άπαντήση διά του προσεχούς φύλλου, δ κ. διευθυντής, έπανερχόμενος σήμερον εις Αθήνας.—Σε ερου μέν βοήθητικόν. Τό όνομα τής Γεωργίας Σίνδης είνε Άρμαντινή Δουκίλη Αδγή Dupin. Έπανδρυσθη τόν Φραγκίσκον Dudevant, έν μετέπειτα διαζευθείσα έπεδόθη εις την ζωγραφικήν βραδύτερον δε γνωρίσασα τόν συμπατριώτην της Ίουλίον Σανδώ, έπιδόθη ελα εις την φιλολογίαν. Συνέγραψαν όμωυ την Πρίμα Δόνναν, διήγημα πλήρες διαφέροντος και άλλων τινά. Εις την Ίνδιάνναν δε, ήν συνέγραφε μόνη, υπεγράφη διά του γνωστού αυτής ψευδωνύμου. Ό φίλος αυτής Σανδώ, μυθιστοριογράφος του αισθηματικού και ήθογραφικού μυθιστορήματος, έδωκεν εις τό είδος τών έργων του μεγάλην φιλολογικήν ζέλαν διά τών άρχών, ζε έδίδαξε. Έγένετο δε όφέλιμος διδάσκαλος τής νεολαίας διά τών ήθικών αυτού συγγραφών και τής οικονομιακής άγίας, ήν αυται άποπνεύουσιν εν πολλοίς τών έργων αυτού διεί συγχρόνως παράδειγμα τών φοβερών αποτελεσμάτων του άφρονος έρωτος, συμπεραίνων έν τέλει, ότι ή εύτυχία δεν εβρίσκεται παρά έν τή οικονομεία τουθ' όπερ καταφρονούσιν οι άλλοι σύγχρονοι μυθιστοριογράφοι.—Α. Α. Ποσώς. Ακατάλληλον.—Κ. Μ. Σ. Αριστόν, Π. Ι. Α. Ίωάννινα. Έτέθη έν τοίς φακέλλοις. Ζητήσατε αυτά.—Υπόψη φήφ δρ α μα τ ο υ ρ γ ή. Ημπορεί άλλ... θέλει ή δεν δύναται; Ένοήσαμεν. Ό περιφημος φυσιολόγος Meyer ύπελόγησεν, ότι ή μυία δύναται να διανύση εντός λεπτού χιλόμετρον διόκλητρον και ότι 330ις κινεί τας πτέρυγας εντός δευτερολέπτου. Άν λοιπόν ήδύνατο, θα περιήρχετο την γήν εις 26 ήμέρας. Άλλά... δεν θέλει άραγε ή δεν ήμπορεί; Παρόμοιον είνε το ζήτημά σας. Βίβαια ήμπορεί κανείς να κάμη πολλά πράγματα άλλα... δεν δύναται!

Πρός άποφυγήν παραπόνων.
 Προκειμένου να ληθώσιν αυστηρότερα μέτρα προς περιφρούρησιν τών δικαίων τής **Έβδομάδος**, άτινα παρορώσιν οι όφείλορτες αυτή εκ συνδρομών ληξασών, γίνεται γνωστόν αυτοίς, ότι μετά την τελευταίαν ιδιαιτέραν πρόσκλησιν, ήν έλαβον ή θα λάβωσι κατά τας ήμέρας ταύτας, ούδεμία άλλη θα τοίς σταλή, μένει δε κυρία ή Διεύθυνσις εις άλλην ενεργείαν έτοιμη και άν αυτη δεν γανη εύάρεστος τοίς άλλοις αυτοόχημα άδικουσι την **Έβδομάδα**.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Έξεδόθησαν
 Αεζικόν Έγκυκλοπαιδικόν, εκδιδόμενον επιμελεία Ν. Γ. Πολίτου. Τόμ. Β'. Φυλλ. 37 (Άργού-Άρθρίτις). Μπάρετ και Χίρστ εκδόται.
 Αιθασκαλικός Όδηγός ήτοι θεωρητικός και πρακτικός οδηγός τών δημοτικών σχολείων και παρθεναγωγείων υπό Βλ. Σχορδίλη. Έκδότης Α. Κωνσταντινίδης.
Άγγέλλονται
 Ό εν Γαλλία περί τής Έλληνικής Γλώσσης άγών. Τελευταία φάσις του Γλωσσικού ήμών Ζητήματος, υπό Κωνστ. Ν. Ράδου.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ ΚΑΙ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΦΑΚΕΛΩΝ ΠΑΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΖΙΑ ΑΘΗΝΑΙ

ΧΑΡΑΚΤΑΙ
 ΕΠΙ ΜΕΤΑΛΛΩΝ ΠΑΝΤΟΣ ΕΙΔΟΥΣ ΣΦΡΑΓΙΔΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΕΦΑΛΙΩΝ Monogrammes Σφραγίδες εζ έλαστικού παντός είδους

ΑΥΤΕΛΙΑΙ Α. 30 δ στίχος ή άποστίχος

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΡΤΟΝΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΡΤΕ ΑΛΒΟΥΜΙΝΕ ΕΚΤΥΠΟΥΝΤΑΙ ΣΤΙΓΜΙΑΙΩΣ

ΣΤΑΚΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΑΓΓΛΙΚΟΙ ΜΕΛΕΤΗΡΕΙΑΙ

Τα κολήτερα ύπό τόντα εν Έλλάδι ΚΑΤΑΣΤΙΚΑ

ΕΚΤΥΠΟΥΝΤΑΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΡΙΑ ΧΑΛΚΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ

REVUE POLITIQUE ET LITTERAIRE REVUE BLEUE

Paraisant le Samedi

Six mois 20 fr. Un an 35

PARIS 111. Bd. St Germain 111.

Ρ. ΠΑΜΠΑΝΟΣ
 Όδοντολάτρος
 Όδ. Πατησ. 9

Α. ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΗΣ
 ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΟΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΣ ΤΗΣ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΑΝΩΤΕΡΑΣ ΤΗΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΑΣ ΣΧΟΛΗΣ

13—Όδός Καπνικαρίας—13

Ηλεκτρικοί κώδωνες, ηλεκτρικά ιατρικά συσκευαί, τηλέφωνα δι' οικιακάς και μεγάλας άποστάσεις, εγκαταστάσεις ηλεκτρικού φωτός τροφοδοτούμενοι υπέρ τών έγκατεστημένων εν Αθήναις ηλεκτρικών σταθμών. Όργανα εναντίον τής πυρκαϊάς, αλεξίψυρανα, έπιστημονικά εργαλεία δι' οίανδήποτε χρήςιν. Προμήθεια εργαλείων.—Έγκαταστάσεις.—Έργασία έπιστημονική.—Τιμαί έκτάκτως μέτριαί.

ΑΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Τμήμα Πειραιώς-Κορίνθου-Πατρών

	1	3	33	2	4	32
Πειραιεύς άν.	6.30π	11.10	12.30	Πάτραι άν.	6.45π	11.30
Άθήναι »	7.—	11.45	1.—	Αίγιον »	8.25	12.46
Κορίνθος άφ.	9.59	2.55	4.17	Κορίνθος »	12.—	4.25 6.50π
Αίγιον »	1.36	6.15	—	Άθήναι άφ.	3.07	7.25 10.10
Πάτραι »	2.55	7.55	—	Πειραιεύς »	3.35	7.55 10.40

Τμήμα Κορίνθου-Ναυπλίου-Μύλων

Κορίνθος άν.	3.20 μ. μ.	Μύλοι άν.	7.40 π. μ.
Άργος άφ.	5.30 »	Ναύπλιον »	8.45 »
Ναύπλιον »	6.05 »	Άργος άφ.	9.20 »
Μύλοι »	6.08 »	Κορίνθος »	11.30 »

Τμήμα Πατρών-Πύργου από 1 Αυγούστου

	π. μ.	μ. μ.	μ. μ.		π. μ.	μ. μ.	μ. μ.
Πάτραι άν.	7.—	3.45	5.10	Πύργος άν.	6.40	3.15	4.30
Άγαθα άφ.	7.50	4.28	6.15	Γαστούνη »	8.01	4.26	6.17
Μανωλάς »	8.50	5.20	7.25	Αεχαινά άφ.	8.24	4.50	6.45
Αεχαινά άν.	9.23	5.50	8.05	Μανωλάς »	8.27	4.53	6.—π.
Γαστούνη »	9.26	5.53	6.20π	Άγαθα »	8.57	5.26	6.37
Πύργος »	11.15	7.40	8.30	Πάτραι άφ.	10.30	7.15	8.55

Αί άμαξοστοιχίαι 33 και 32 ήμέραν παρ' ήμέραν εναλλάξ. Τοπικά άμαξοστοιχίαι καθ' έκάστην εις ελα τά τμήματα.

Εκ του Τυπογραφείου ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΔΕΣΦΗ

Ε. ΣΤΑΝΛΕΥ

Η ΓΗ ΤΗΣ ΔΟΥΛΕΙΑΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΓΕΩΡΓ. ΑΔΡΑΚΤΑ

Τιμάται Άραχ. 3

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ Α. ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ

Όδ. Αιόλου, άριθ. 198-197

Έκτυπούνται ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΡΙΑ ΣΤΙΓΜΙΑΙΩΣ έπικεφαλίδες σφραγίδες παντός είδους, πάσης ποιότητος **ΜΕΓΑΛΗ ΑΠΟΘΗΚΗ** Ευρωπαϊκών Καταστίχων